

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศและข้อเสนอแนะ
ในการแก้ไขปัญหากลักลอบนำกัญชา
ออกนอกประเทศไทย

จัดทำโดย นางสาวชนม์วิวัฒน์ จ่างตระกูล
รหัส 16013

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 16 ปี 2568
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศและข้อเสนอแนะ
ในการแก้ไขปัญหาลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทย

จัดทำโดย นางสาวชนม์วิวัฒน์ จ่างตระกูล
รหัส 16013

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 16 ปี 2568
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูตของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูตวรเดช วีระเวคิน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(เอกอัครราชทูตอุ้ม เมาลานนท์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีวินท์ สุพุทธิกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ปลดล็อกกัญชาออกจากการเป็นยาเสพติดในปี พ.ศ. 2565 ทำให้การเข้าถึงและการบริโภคกัญชาเพื่อสันตินาการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนจำกัดการใช้งานเฉพาะทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น สถานการณ์ดังกล่าวบวกกับการล้มเหลวในการสกัดกั้นการลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทย ส่งผลให้เกิดการลักลอบนำกัญชาออกจากประเทศไทยมากขึ้นโดยเฉพาะผ่านทางเครื่องบินที่สนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นประเด็นที่ขัดกับพันธกรณีของไทยภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดและกระทบต่อความมั่นคง ภาพลักษณ์ของประเทศ และสถานะของคนไทยในต่างแดน

รายงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะการที่กรมองค์การระหว่างประเทศได้รวบรวมสถิติคนไทยต้องโทษจากการลักลอบยาเสพติดโดยเฉพาะกัญชาในต่างประเทศในปี 2568 ซึ่งมีจำนวนคดีและน้ำหนักกัญชาที่ลักลอบเพิ่มขึ้นหลังจากปี 2565 อย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนความหนักหน่วงของปัญหาการลักลอบนำกัญชาออกจากประเทศไทย นอกจากนี้รายงานฯ จะเสนอแนะบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในการแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะใช้ประโยชน์จากแนวโน้มเชิงบวกล่าสุดที่รัฐบาลไทยได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2568 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2568 ซึ่งกำหนดให้ต้องมีใบรับรองแพทย์ในการซื้อกัญชา และการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมแก้ปัญหาการลักลอบส่งออกกัญชา ซึ่งมีผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ อยู่ในสมาชิกคณะกรรมการฯ

ข้อเสนอแนะที่สำคัญของรายงานฯ คือ กระบวนการสกัดกั้นที่สนามบินสุวรรณภูมิต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ การมีเจ้าหน้าที่หน่วยราชการไทยควบคุมการตรวจสัมภาระที่จะโหลดใต้ท้องเครื่องบินร่วมกับบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.) การลงทุนในเทคโนโลยีและความร่วมมือกับสายการบินตอนเช้าอินกระเป่าที่โหลดใต้ท้องเครื่องบิน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณบุคคลต่อไปนี้เป็นอย่างยิ่งเพื่อให้รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้เสร็จส่งทันเวลาภายใต้หลักสูตรนักบริหารการทูต (นบท.) รุ่นที่ 16 ปี 2568 นี้

ก่อนอื่นใด ผู้เขียนต้องขอขอบพระคุณนายโกศล สถิตธรรมจิตร กงสุลใหญ่ ณ เมืองพุกโกะ ที่ได้กรุณาให้แนวทางในการเลือกหัวข้อของรายงาน ซึ่งทำให้ผู้เขียนได้ตัดสินใจเลือกหัวข้อเกี่ยวกับกัญชา เนื่องจากผู้เขียนปัจจุบันปฏิบัติงานในเรื่องยาเสพติด และเพิ่งกลับมาจากการปฏิบัติงานที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก เนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่ถือมีร้านที่สามารถเสพกัญชา แต่ทางการเนเธอร์แลนด์ควบคุมการเสพอย่างเป็นระบบและทำให้กัญชาไม่ได้เป็นปัญหาสังคมหรือปัญหาความมั่นคง โดยผู้เขียนเห็นว่า ปัญหาการลักลอบกัญชาออกจากประเทศไทยมีความหนักหน่วงส่งผลทั้งความมั่นคงและภาพลักษณ์ ทั้งต่อประเทศไทยและปัจเจกบุคคลคนไทย ซึ่งในกรณีหลัง คือ คดีผิดที่รับฝาก ‘หัวของ’ และหวังที่ได้คำตอบแทนจากขบวนการต่างชาติ แต่ถูกจับกุมต้องติดคุกในต่างแดน โดยเฉพาะแนวโน้มการใช้สตรีอายุประมาณ 40 ปี (ที่อายุใกล้เคียงกับผู้เขียน) ในการลักลอบซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเศร้าใจ รวมทั้งคนไทยที่ไม่ได้ทำอะไรผิดแต่ถูกเพ่งเล็ง เป็นเหมือนตลกร้ายต่อไทยที่วาระสำคัญของรัฐบาลไทยที่ผ่านมา คือ การส่งเสริมอำนาจละมุนของไทยในเวทีโลก

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้บริหารกรมองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ ท่านพินทุสุตา ชัยนาม อธิบดี ท่านพิชภพ มงคลนาวิน รองอธิบดี และท่านจิตวิภา เบญจศีล ผู้อำนวยการกองการสังคม ที่ให้โอกาสผู้เขียนในการเข้าร่วมอบรมหลักสูตรนี้ และเป็นตัวอย่างข้าราชการที่มากด้วยความสามารถและความเมตตา รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่และน้องฝึกงานของฝ่ายความมั่นคงของมนุษย์ที่สนับสนุนในเรื่องของข้อมูล โดยเฉพาะคุณธนัทชนัน มากทวี นักศึกษากฎหมายที่อังกฤษ ที่ได้ฝึกงานที่กรมฯ

รายงานนี้จะไม่สามาถลุล่วงได้ หากผู้เขียนไม่ได้รับแนวทางจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ท่านเอกอัครราชทูตวรเดช วีระเวคิน ท่านเอกอัครราชทูตอัม เมลานนท์ และผศ. ดร. ธีรินทร์ สุพุทธิกุล การแนะนำจากท่านเอกอัครราชทูตวรเดชฯ อดีตอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งยวด ซึ่งผู้เขียนไม่ได้เป็นนักศึกษากฎหมาย เนื่องจากในที่สุดแล้ว หัวใจของรายงาน คือ ประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายของไทย และความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายสากล ในโลกที่มีความเชื่อมโยงในการเดินทาง ซึ่งประเทศไทยได้วางตนเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการเดินทาง ดังนั้น ผู้เขียนกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 ท่าน ที่กรุณาสละเวลา

ที่มีค่ายิ่งมาช่วยพัฒนารายงานของนักศึกษา นบท. ทั้งนี้ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์
บวกกับความเมตตาของท่านทั้ง 3 คน ได้เป็นตัวอย่างในการทำงานราชการให้แก่ผู้เขียนต่อไป

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณที่ผู้ทีสละเวลาทุกท่านในการให้สัมภาษณ์ที่เปิดเผยได้ โดยเฉพาะ
นายศรัณย์ เหนานรักษ์ นักการทูต (ที่ปรึกษา) และที่ไม่ต้องการเปิดเผยตัวตน

รายงานฉบับนี้เป็นความเห็นส่วนบุคคลของผู้เขียน ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ๆ กับผู้อื่น

ชนมวิวัฒน์ จ่างตระกูล

กันยายน 2568

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา	1
1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	10
บทที่ 2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษาและผลการศึกษา	12
2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา	12
2.2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษา	13
2.3 สรุปผลการศึกษา	29
บทที่ 3 ข้อเสนอ	32
3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย	32
3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	34
บรรณานุกรม	37
ภาคผนวก	38
ก. เอกสารประชาสัมพันธ์เรื่อง ‘ลักลอบส่งออกกัญชามีความผิดกฎหมาย’	39
ข. แบบการรายงานข้อมูลการนำไปใช้ ณ สถานประกอบการ กรณีส่งออก สมุนไพรควบคุม (กัญชา) (แบบ ภ.ท. 31)	41
ค. แบบการแจ้งรายละเอียดการส่งออกสมุนไพรควบคุมรายครั้ง (กัญชา) (แบบ ภ.ท. 32)	42
ง. สถิติและข้อมูลการลักลอบนำยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา) ออกจากประเทศไทยในปัจจุบัน	44
ประวัติผู้เขียน	52

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	สรุปสถิติและข้อมูลการลักลอบนำยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา) ออกจากประเทศไทยในปัจจุบัน (สถานะ ส.ค. 2568)	14
ตารางที่ 2	ตัวอย่างของประเทศที่รัฐบาลออกคำเตือนหรือคำแนะนำต่อพลเรือนของตนในการเดินทางไปประเทศไทย	16

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	เอกสารประชาสัมพันธ์ ‘เตือนคนไทยอย่ารับจ้างหิ้วของมานอร์เวย์เด็ดขาด’	23
ภาพที่ 2	ประกาศสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ ที่ 1/2568 เรื่อง ประกาศสำหรับคนไทย ที่จะเดินทางมายังอินเดีย ลงวันที่ 17 มกราคม 2568	24
ภาพที่ 3	ประกาศสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ (ภาษาอังกฤษ) Announcement No 1/2025 Notice for Thai Nationals Travelling to India dated 17 January B.E. 2568 (2025))	25

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง และความสำคัญของหัวข้อที่จะศึกษา

เมื่อปี 2565 กัญชาถูกถอดจากการเป็นยาเสพติด แต่ยังคงเป็นสมุนไพรควบคุม ในประเทศไทย และระหว่างปี 2565-2567 ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเพื่อจำกัดการใช้กัญชาเพียงทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ ในขณะที่ตามกรอบกฎหมายระหว่างประเทศนั้น กัญชายังคงเป็นยาเสพติด ยกเว้นการใช้กัญชาในทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น ทำให้ระหว่างปี 2565-2567 มีการซื้อ-ขาย และบริโภคกัญชาทางสันตนาการภายในประเทศไทยขยายตัวขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทั้งในมิติของจำนวนร้านกัญชาที่เพิ่มขึ้น ซึ่งนำไปสู่ให้มีกรณีการลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทยมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน แม้ว่า ตามกฎหมายไทยกำหนดว่า การนำกัญชา (สมุนไพรควบคุม) ออกนอกประเทศต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยราชการไทยที่เกี่ยวข้องก็ตาม

1.1.1 สุนทรียภาพทางกฎหมายไทยในการจำกัดการบริโภคกัญชาเพียงทางการแพทย์ระหว่างปี 2565-2567

เมื่อปี 2562 รัฐบาลไทยมีนโยบายเร่งด่วนให้ส่งเสริมและพัฒนา กัญชาและกัญชง เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) นำโดยนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข (ในขณะนั้น) ได้ดำเนินนโยบายการปลดพิษกัญชาและพืชกัญชงออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ทั้งในด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึงการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนไทย

ต่อมา กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 ซึ่งถอดชื่อกัญชาออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติด (ช่อดอกกัญชาเป็นส่วนที่ใช้เสพกัญชา) ทั้งนี้ ประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวได้รับบรรจุในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2565 และมีผลใช้บังคับในวันที่ 9 มิถุนายน 2565

ประกาศดังกล่าวเมื่อปี 2565 ส่งผลให้การซื้อ-ขาย และบริโภคกัญชาในประเทศไทย มีความง่ายตายในการเข้าถึงมากขึ้น โดยระหว่างปี 2565-2567 ประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่ชัดเจนในการควบคุมการซื้อ-ขาย และบริโภคกัญชาที่จำกัดการใช้เฉพาะทางการแพทย์เท่านั้น ในขณะที่กรอบกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสาร

แก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 และอนุสัญญาต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งไทยเป็นรัฐภาคีทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวได้กำหนดสถานะให้กัญชาเป็นสารควบคุมซึ่งการใช้ การผลิต และการค้า ต้องถูกจำกัดอย่างเคร่งครัดเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น

การเปรียบเทียบกรอบการบริโภคกัญชาระหว่างกฎหมายไทยกับกรอบกฎหมายระหว่างประเทศระหว่างปี 2565-2567

ก. กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคกัญชา ประกอบด้วย อนุสัญญาสหประชาชาติที่เกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดมีจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ (1) อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 (2) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 และ (3) อนุสัญญาต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งประเทศไทยเป็นรัฐภาคีทั้ง 3 ฉบับ ทั้งนี้ มาตราที่เกี่ยวกับการจำกัดการใช้ยาเสพติดทางการแพทย์เท่านั้น มีดังนี้

1) อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 ระบุในมาตรา 1, 4 (C), 28, 36 และตารางที่ 1 รายชื่อยาเสพติดที่มีมาตรการควบคุมที่เข้มงวดที่สุด กำหนดให้รัฐภาคีควบคุมกัญชาอย่างเข้มงวดและจำกัดการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น ('Article 4 GENERAL OBLIGATIONS The parties shall take such legislative and administrative measures as may be necessary:..... c) Subject to the provisions of this Convention, to limit exclusively to medical and scientific purposes the production, manufacture, export, import, distribution of, trade in, use and possession of drugs.')

อนึ่ง กัญชาเคยอยู่ในตารางที่ 4 คือรายชื่อยาเสพติดที่มี "คุณสมบัติอันตรายเป็นพิเศษ" และมีความเสี่ยงสูงต่อการนำไปใช้ในทางที่ผิด แต่เมื่อปี 2563 คณะกรรมาธิการยาเสพติด (Commission on Narcotic Drugs: CND) ได้ลงคะแนนเสียงถอดกัญชาออกจากตารางที่ 4 แต่ยังคงอยู่ในตารางที่ 1¹ ของอนุสัญญาเดี่ยวฯ

2) อนุสัญญาต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ระบุในมาตรา 3 กำหนดให้รัฐภาคีต้องจัดตั้งความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่หลากหลายให้เป็นความผิดทางอาญาภายใต้กฎหมายภายในประเทศ

ข. กฎหมายหลักของไทยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคกัญชา มี 2 ฉบับ ดังนี้

¹ Schedule I ระบุ 'Cannabis and Cannabis resin, and extracts and tinctures of Cannabis'

1) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 กำหนดให้สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชงเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ยกเว้น (1) สารสกัดที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol: THC) ไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูกภายในประเทศ และ (2) สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชง ที่ได้รับการปลูกภายในประเทศ

หมายเหตุ: การระบุแต่เพียงสารสกัดกัญชาในประกาศดังกล่าวเปิดช่องให้ช่อดอกกัญชา ซึ่งเป็นส่วนที่ใช้ในการเสพกัญชา ไม่เป็นยาเสพติดภายใต้กฎหมายไทย

2) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 (1) กำหนดให้เฉพาะ “ช่อดอกกัญชา” เป็นสมุนไพรควบคุม ตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 (2) กำหนดให้ในการศึกษาวิจัย/ส่งออก/จำหน่าย/แปรรูปช่อดอกกัญชาเพื่อการค้า ต้องขออนุญาตจากปลัดกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย (ฝ่าฝืน จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - มาตรา 78) (3) กำหนดมาตรการห้ามโฆษณาสมุนไพรควบคุม (ช่อดอก) ในทุกช่องทางเพื่อการค้า (4) กำหนดมาตรการคุ้มครองบุคคลบางกลุ่ม ได้แก่ ห้ามจำหน่ายช่อดอก/แปรรูปช่อดอกเพื่อการค้า ให้กับผู้ที่ยังต่ำกว่า 20 ปี/สตรีมีครรภ์/สตรีให้นมบุตร และห้ามจำหน่ายช่อดอก/แปรรูปช่อดอกเพื่อการค้า ให้กับนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา (5) กำหนดมาตรการควบคุมการสูบช่อดอก ได้แก่ ห้ามจำหน่ายช่อดอกเพื่อการสูบในสถานที่ประกอบการ เว้นแต่ เป็นการจำหน่ายโดย ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม/แพทย์แผนไทย/แพทย์แผนไทยประยุกต์/หมอพื้นบ้าน/แพทย์แผนจีน/ทันตแพทย์/สัตวแพทย์ ที่ใช้รักษาผู้ป่วย-สัตว์ของตน (6) กำหนดมาตรการควบคุมการจำหน่ายช่อดอกในบางวิธีการ ได้แก่ ห้ามจำหน่ายช่อดอก/สินค้าที่แปรรูปจากช่อดอกเพื่อการค้า ผ่านเครื่องขายอัตโนมัติ/อิเล็กทรอนิกส์/เครือข่ายคอมพิวเตอร์ (7) กำหนดมาตรการควบคุมการจำหน่ายช่อดอกในบางสถานที่ ได้แก่ ห้ามจำหน่ายช่อดอก/สินค้าที่แปรรูปจากช่อดอกเพื่อการค้า ในวัด/หอพัก/สวนสาธารณะ สวนสัตว์/สวนสนุก

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีกฎหมายผ่านประกาศต่าง ๆ อีกมากกว่า 10 ฉบับ เพื่อควบคุมสมุนไพรควบคุม (กัญชา) เช่น ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดให้การกระทำให้เกิดกลิ่นหรือควันกัญชา กัญชง หรือพืชอื่นใดเป็นเหตุรำคาญ พ.ศ. 2565 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 427) พ.ศ. 2564 ออกตามความใน พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. 2522 เรื่อง ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนประกอบของส่วนของกัญชาหรือกัญชง (ฉบับ 438 แก้ไขเพิ่มเติม) เป็นต้น

อย่างไรก็ดี หากวิเคราะห์กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับกัญชาระหว่างปี 2565-2567 จะเห็นว่า ไม่มี พ.ร.บ. ฉบับที่ควบคุมการใช้กัญชาในทางการแพทย์อย่างชัดเจนและครอบคลุม

รวมทั้งประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องเพื่อห้ามสูบกัญชาในพื้นที่สาธารณะ ห้ามจำหน่ายในกลุ่มเปราะบาง และการใช้เครื่องหมายแสดงส่วนผสมกัญชาอย่างชัดเจน² ถือว่า เป็นมาตรการที่ไม่เพียงพอในการควบคุมการเข้าถึงกัญชาเพื่อทางการแพทย์เท่านั้น ซึ่งการเข้าถึงกัญชาอย่างง่ายดายเป็นอุปสรรคกับปัจจุบัน ไทยยังคงไม่มีกฎหมายไทยที่จำกัดจำนวนต้นกัญชาที่สามารถปลูกได้ที่เคหสถาน (แม้ว่า การปลูกต้องขอรับใบอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุข แต่ไม่มีการจำกัดต้นกัญชาเหมือนในกรณีของต่างประเทศที่มีกฎหมายเปิดให้ปลูกกัญชาในครัวเรือนได้ เช่น แคนาดาจำกัดครัวเรือนละ 4 ต้น) จึงน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งให้การลักลอบกัญชาออกนอกราชอาณาจักรไทยมากขึ้นเช่นกัน

1.1.2 การลักลอบการนำกัญชาออกจากไทย

อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 มีมาตราที่ห้ามการลักลอบขนส่ง การค้ายาเสพติด และการส่งออกกัญชาโดยผิดกฎหมาย

ในส่วนของกฎหมายของไทย แม้ว่า ซ่อดอกกัญชาและเมล็ดกัญชาไม่เป็นยาเสพติดแล้ว แต่ซ่อดอกกัญชาได้ถูกกำหนดให้เป็นสมุนไพรควบคุม³ และเมล็ดกัญชาได้ถูกกำหนดให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม⁴ และต้องขออนุญาตจากหน่วยงานไทยในการส่งออกต่างประเทศ

การเปรียบเทียบการป้องกันการลักลอบกัญชาระหว่างกฎหมายไทยกับกรอบกฎหมายระหว่างประเทศ

ก. กฎหมายสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศ

1) อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972

มาตรา 31 กำหนดข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการค้ายาเสพติดในระดับระหว่างประเทศ โดยระบุว่าภาคีจะไม่สามารถอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดได้ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออกเสียก่อน และประเทศผู้ส่งออกจะไม่สามารถออกใบอนุญาตการส่งออกได้ เว้นแต่จะมีสำเนาใบอนุญาตการนำเข้าจากประเทศผู้นำเข้า;

² ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 427) พ.ศ. 2564 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 เรื่อง ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนประกอบของส่วนของกัญชาหรือกัญชง (ฉบับ 438 แก้ไขเพิ่มเติม)

³ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 กำหนดให้ซ่อดอกกัญชาเป็นสมุนไพรควบคุมภายใต้ พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542

⁴ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดและชื่อพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 กำหนดให้เมล็ดพันธุ์กัญชาเป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุมภายใต้ พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518

‘ Article 3 1 SPECIAL PROVISIONS RELATING TO INTERNATIONAL
TRADE

1. The Parties shall not knowingly permit the export of drugs to any country or territory except:

a) In accordance with the laws and regulations of that country or territory; and

b) Within the limits of the total of the estimates for that country or territory, as defined in paragraph 2 of article 19, with the addition of the amounts intended to be re-exported ...

4. a) Every Party permitting the import or export of drugs shall require a separate import or export authorization to be obtained for each such import or export whether it consists of one or more drugs.

b) Such authorization shall state the name of the drug, the international non-proprietary name if any, the quantity to be imported or exported, and the name and address of the importer and exporter, and shall specify the period within which the importation or exportation must be effected.

c) The export authorization shall also state the number and date of the import certificate (paragraph 5) and the authority by whom it has been issued.

d) The import authorization may allow an importation in more than one consignment.

5. Before issuing an export authorization the Parties shall require an import certificate, issued by the competent authorities of the importing country or territory and certifying that the importation of the drug or drugs referred to therein, is approved and such certificate shall be produced by the person or establishment applying for the export authorization...

มาตรา 36 (บทกำหนดโทษ) กำหนดให้ภาคีต้องถือเป็นความผิดที่ต้องรับโทษ ทั้งด้วยการจำคุกหรือการลงโทษอื่นๆ ที่เป็นการเพาะปลูก การผลิต การผลิตเพื่ออุตสาหกรรม การสกัด การเตรียม การเสนอ การเสนอขาย การจำหน่าย การซื้อ การขาย การส่งมอบไม่ว่าใน เงื่อนไขใด การเป็นนายหน้า การจัดส่ง การจัดส่งระหว่างทาง การขนส่ง การนำเข้า และการส่งออก ยาเสพติดที่ขัดต่อบทบัญญัติของอนุสัญญานี้;

‘Article 36 PENAL PROVISIONS

1. a) Subject to its constitutional limitations, each Party shall adopt such measures as will ensure that cultivation, production, manufacture, extraction, preparation, possession, offering, offering for sale, distribution, purchase, sale, delivery on any terms whatsoever, brokerage, dispatch, dispatch in transit, transport, importation and exportation of drugs contrary to the provisions of this Convention, and any other action which in the opinion of such Party may be contrary to the provisions of this Convention, shall be punishable offences when committed intentionally, and that serious offences shall be liable to adequate punishment particularly by imprisonment or other penalties of deprivation of liberty.’

มาตรานี้จึงเป็นพื้นฐานทางกฎหมายให้ประเทศต่างๆ สามารถดำเนินคดีกับบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศอย่างผิดกฎหมาย

ข. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทย⁵

1) พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 มาตรา 78 ระบุว่า สมุนไพรควบคุม (ซึ่งรวมถึงช่อดอกกัญชา)⁶ ต้องขออนุญาตส่งออกตาม พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมฯ หากฝ่าฝืน จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 78)

2) พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518 มาตรา 14 ห้ามมิให้ผู้ใดรวบรวม ขาย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ซึ่งรวมถึงเมล็ดพันธุ์กัญชา)⁷ เพื่อการค้า เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

3) พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 244 กำหนดความผิดฐานการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออก หากฝ่าฝืนจะมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 500,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁵ โปรดดูภาคผนวก ก: เอกสาร ‘ลักลอบส่งออกกัญชาผิดกฎหมาย’ จัดทำโดยสำนักงาน ป.ป.ส. สำหรับโทษตามกฎหมายไทยในกรณีการลักลอบกัญชา

⁶ แม้ช่อดอกกัญชาไม่เป็นยาเสพติด แต่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 กำหนดเป็นสมุนไพรควบคุม

⁷ แม้เมล็ดพันธุ์กัญชาไม่เป็นยาเสพติด แต่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดชนิดและชื่อพันธุ์ของเมล็ดพันธุ์ให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 กำหนดให้เป็นเมล็ดพันธุ์ควบคุม

4) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 กำหนดให้สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชงเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งกำหนดให้สารสกัดดังต่อไปนี้เป็นยาเสพติด ซึ่งการส่งออก ต้องขอ อนุญาต สารสกัดจากทุกส่วนของกัญชาที่มี THC เกินร้อยละ 0.2 สารสกัดจากทุกส่วนของกัญชา ซึ่งไม่ได้รับอนุญาตให้สกัด และสารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชา/กัญชงที่ได้จากการปลูกนอกประเทศ หากลักลอบส่งออก จะจำคุกตั้งแต่ 1-15 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000- 1,500,000 บาท ตามประมวล กฎหมายยาเสพติด มาตรา 148

5) ประกาศกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เรื่อง กำหนดแบบ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 ซึ่งระบุแบบ การรายงานข้อมูลการนำไปใช้ ณ สถานประกอบการ กรณีส่งออกสมุนไพรควบคุม (กัญชา) ตามแบบ ภ.ท. 31⁸ และแบบการแจ้งรายละเอียดการส่งออกสมุนไพรควบคุมรายครั้ง (กัญชา) ตามแบบ ภ.ท. 32⁹

กฎหมายต่าง ๆ ของไทยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การนำช่อดอกกัญชา เมล็ดกัญชา และสารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง THC เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก¹⁰ ออกนอก ประเทศ จะสามารถกระทำได้โดยผู้ที่ได้รับอนุญาตจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือก

กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (สำนักงาน อ.ย.) (ตามลำดับ) เท่านั้น ซึ่งจะต้องมีการกรอกแบบฟอร์มและแนบเอกสารหลักฐานตามที่กฎหมายกำหนด ให้ข้อมูลโดยละเอียดทุกครั้งเพื่อให้ได้รับใบอนุญาต

การส่งออกกัญชาที่ถูกกฎหมายไทยจึงต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนและมีการกักกันการกักกันโดยทางการไทย ซึ่งการลักลอบนำกัญชาไปต่างประเทศโดยไม่ได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลไทยเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายของประเทศไทย ทั้งนี้ หากเจ้าหน้าที่ศุลกากรและ/หรือ ตำรวจไทย ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองของไทย ตรวจพบเจอในราชอาณาจักรไทย ทั้งในกรณีที่บรรจุในกระเป๋าโหลดใต้ท้องเครื่องบินหรือมีครอบครองไว้กับตนเองตอนขึ้นเครื่องบิน ก็จะสามารถดำเนินคดีตามกฎหมายของไทยได้

ดังนั้น ถือว่า กฎหมายไทยและกรอบกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องการต้องโทษ ผู้ที่ลักลอบกัญชาออกนอกราชอาณาจักรไทย มีความสอดคล้องกัน อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา

⁸ โปรดดูภาคผนวก ข: แบบการรายงานข้อมูลการนำไปใช้ ณ สถานประกอบการ กรณีส่งออกสมุนไพรควบคุม (กัญชา) (แบบ ภ.ท. 31)

⁹ โปรดดูภาคผนวก ค: แบบการแจ้งรายละเอียดการส่งออกสมุนไพรควบคุมรายครั้ง (กัญชา) (แบบ ภ.ท. 32)

¹⁰ ประมวลกฎหมายยาเสพติด

การตรวจสัมภาระของผู้โดยสารจากประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอที่จะสกัดได้เต็มที่ กล่าวคือ รัฐบาลไทยยังประสบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันการลักลอบนำกัญชาออกจากราชอาณาจักรไทย

นอกจากนี้ การลักลอบนำกัญชาออกจากประเทศไทยมีความเป็นไปได้สูงที่ผิดกฎหมายยาเสพติดของประเทศปลายทางด้วย เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ในโลกยังกำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติดที่ผิดกฎหมายตามอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมสารเสพติดภายใต้กรอบสหประชาชาติ กำหนดให้รัฐภาคีสามารถปลูก ผลิต จำหน่าย ใช้ และครอบครองกัญชาจำกัดเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้นตามที่ระบุในข้อ 1.1.1 นอกจากนี้ ประเทศที่เปิดเสรีให้เสพกัญชาทางสันติทางการได้ เช่น เนเธอร์แลนด์ ก็ยังมีกฎหมายห้ามการนำกัญชาจากต่างประเทศเข้ามาในเนเธอร์แลนด์และจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมายของเนเธอร์แลนด์หากพบการลักลอบ เนื่องจากภายใต้กฎหมายเนเธอร์แลนด์ กัญชายังถือว่าเป็นยาเสพติด แต่รัฐบาลเนเธอร์แลนด์มีประกาศขอยกเว้นการดำเนินคดีต่อผู้บริโภคกัญชาทางสันติทางการภายในประเทศเนเธอร์แลนด์¹¹

1.1.3 ผลจากการเข้าถึงกัญชาที่ง่ายขึ้นและการสกัดกั้นการลักลอบที่อาจมีความ
หละหลวมได้นำไปสู่การลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทยได้มีเพิ่มมากขึ้นทั้งในแง่ของ
จำนวนกรณี/คดี และจำนวนปริมาณที่ลักลอบแต่ละครั้ง ซึ่งสื่อเจตนาว่า จะนำไปค้าในประเทศปลายทาง โดยช่องทางที่ลักลอบมีทั้งทางเครื่องบินพาณิชย์ โดยซุกซ่อนในหีบห่อในกระเป๋าสัมภาระหรือในร่างกาย และการส่งทางพัสดุไปรษณีย์ ซึ่งต้นทางมาจากประเทศไทย ทั้งนี้ ผู้กระทำการลักลอบก็มีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งได้นำไปสู่การถูกจับกุมที่ท่าอากาศยานของประเทศปลายทางและประเทศทางผ่าน (transit) ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้บุคคลที่ถูกจับนั้นได้รับการดำเนินคดีหรือถูกจำคุกในต่างประเทศ และถูกบรรจุในบัญชีรายชื่อการห้ามเข้าประเทศที่ถูกจับกุม (บัญชีดำหรือ Black List) แต่ยังมีส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของประเทศไทย และทำให้รัฐบาลบางประเทศมีความกังวลผ่านการออกคำแนะนำในการเดินทางไปและกลับจากประเทศไทย รวมทั้งผู้แทนรัฐบาลบางประเทศได้แสดงความกังวลต่อปัญหาการลักลอบกัญชาออกจากประเทศไทย นอกจากนี้ มีข่าวระบุว่า นักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศที่เข้มงวดเรื่องสารเสพติดไม่สบายใจในการมาประเทศไทย โดยเฉพาะประเทศจีน ซึ่งอาจเป็นหนึ่งในปัจจัยที่นำไปสู่การลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวจีนมายังประเทศไทย

นอกจากนี้ ในฐานะที่ไทยมีพันธกรณีต่ออนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดทั้ง 3 ฉบับ ซึ่งต้องรายงานประมาณการการใช้กัญชาให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Narcotics Control Board: INCB) พิจารณา โดยในระหว่างปี 2565-2567 INCB

¹¹ สัมภาษณ์ นาย Rob van den Berg เจ้าหน้าที่ตำรวจเนเธอร์แลนด์ สถานเอกอัครราชทูตเนเธอร์แลนด์ประจำประเทศไทย 30 กรกฎาคม 2568

ได้มีมติไม่รับรองประมาณการการใช้กัญชาของไทยที่สำนักงาน อ.ย. ได้รายงาน โดย INCB ได้แสดงความเห็น (ผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ รายงานประจำปี หนังสือ INCB ถึงรัฐบาลไทย และการหารือกับรัฐบาลไทยในโอกาสต่าง ๆ) ว่า ไทยยังไม่ได้ให้ข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับที่มาที่ไปของการผลิตกัญชาทางการแพทย์ที่เพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปี และ INCB ได้แสดงความกังวลต่อกฎหมายการถอดกัญชาจากการเป็นยาเสพติดดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่า รัฐบาลไทยไม่มีกฎหมายหรือมาตรการชัดเจนที่ควบคุมสำหรับการใช้ในการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น โดยมีสัญญาณทางกฎหมายที่ยังเปิดให้ใช้ในเชิงสันตนาการโดยไม่มีกรอบควบคุมที่ชัดเจน โดยเฉพาะการอนุญาตให้ประชาชนทั่วไปสามารถปลูกกัญชาในเคสสถานในจำนวนไม่จำกัด

หลายท่านอาจเห็นว่า หากร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง พ.ศ. ซึ่งมุ่งให้เป็นกฎหมายรองรับและกำหนดแนวทางอย่างครอบคลุมสำหรับการกำกับกัญชาและกัญชง จะช่วยบรรเทาสถานการณ์การลักลอบการนำกัญชาออกได้อย่างรัดกุมมากขึ้น ซึ่งในหลักการ น่าจะเป็นอย่างนั้น อย่างไรก็ตาม ร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง พ.ศ....ฉบับที่กระทรวงสาธารณสุขได้ยกร่าง นั้น กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) เคยให้ความเห็นต่อสาระของร่างดังกล่าวแก่กระทรวงสาธารณสุขว่า ร่างดังกล่าวยังคงมีความชัดเจนไม่เพียงพอต่อพันธกรณีของไทยในอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมสารเสพติดภายใต้กรอบสหประชาชาติ 3 ฉบับ ว่า การผลิต จำหน่าย ใช้และครอบครองกัญชาต้องสำหรับการใช้ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น

1.1.4 แนวโน้มทางบวก

โดยที่กระแสความห่วงกังวลของนานาชาติมีมากขึ้นต่อกฎหมายกัญชาของไทย และกรณีการลักลอบนำกัญชาออกนอกราชอาณาจักรมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ล่าสุด รัฐบาลไทยจึงได้ออกกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาทิ คำสั่งกระทรวงสาธารณสุข 877/2568 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมแก้ปัญหาการลักลอบส่งออกกัญชา ณ วันที่ 21 พ.ค. 2568 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2568 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2568 (ซึ่งปรับปรุงจากกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565) กำหนดให้ผู้ใดซื้อช่อดอกกัญชาต้องมีใบสั่งจ่าย (ใบรับรองแพทย์) จากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งการสั่งจ่ายแต่ละครั้งปริมาณต้องไม่เกิน 30 วันสำหรับการใช้เพื่อรักษาโรค โดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับนี้ได้รับการเผยแพร่ในราชกิจจานุเบกษาและเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน 2568

ดังนั้น การศึกษานี้สำคัญเพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทยภายหลังการถอดกัญชาออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษเมื่อปี 2565 โดยเฉพาะในมิติความมั่นคง ซึ่งรวมถึงภาพพจน์ของไทย และแนวโน้มล่าสุด รวมทั้งกำหนดบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในการสนับสนุนการป้องกันการลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะใช้โอกาสจากแนวโน้มทางบวกล่าสุดตามนัยข้อ 1.1.4

1.2 การวิเคราะห์ความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ (พ.ศ. 2561-2580) หรือ “การต่างประเทศ 5S/5 มี” ประกอบด้วย แผนย่อย 5 แผน ได้แก่ (1) แผนย่อย Security/มีความมั่นคง (2) แผนย่อย Sustainability/มีความมั่นคง ยั่งยืน (3) แผนย่อย Standard/มีมาตรฐานสากล (4) แผนย่อย Status/มีสถานะและเกียรติภูมิ และ (5) แผนย่อย Synergy/มีพลัง เป็นกรอบนโยบายต่างประเทศฉบับแรกที่กำหนดให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหลัก และให้ทุกส่วนราชการใช้กรอบนโยบายต่างประเทศในการขับเคลื่อนการต่างประเทศของตน ซึ่งเป็นโอกาสที่ให้กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทเชิงรุกมากขึ้นในการกำหนดแนวทางและติดตามการดำเนินงานด้านการต่างประเทศของส่วนราชการไทยต่าง ๆ

แผนแม่บท ‘การต่างประเทศ 5S/5 มี’ มีลักษณะโดดเด่นที่กำหนดให้มีแผนเฉพาะในเรื่องการอนุวัติพันธกรณีระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในการร่างแผนดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศ ได้ตระหนักว่า ประเทศไทยติดกับดักประเทศรายได้ปานกลางและประสบประเด็นด้านความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ดังนั้น จึงได้กำหนดแผนย่อย Standard มีมาตรฐานสากล เป็นการเฉพาะตามหลัก “Foreign Affairs begins at home” กล่าวคือ หากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ภายในประเทศ ไม่มีเสถียรภาพและความน่าเชื่อถือ ก็จะเป็นอุปสรรคในการดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างน่าเชื่อถือ

ปัญหาการลักลอบนำกัญชาออกนอกราชอาณาจักรไทยส่งผลต่อ (1) ความมั่นคง: เนื่องจากผิดกฎหมายทั้งภายในและกฎหมายระหว่างประเทศ และในหลายกรณีเชื่อมโยงกับอาชญากรรมข้ามชาติ จากการว่าจ้างชาวไทยในการลักลอบขนกัญชาออกนอกประเทศไทยเพื่อขายในต่างประเทศ (2) มาตรฐาน: ความท้าทายของไทยในการสกัดกั้นการลักลอบกัญชาออกนอกประเทศไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยด้านยาเสพติด และ (3) สถานะการเป็นเมืองท่องเที่ยวของไทย ซึ่งทางการของบางประเทศพัฒนาแล้วออกคำเตือนเรื่องการเสพยาในในประเทศไทยและการนำกัญชาออกจากประเทศไทย รวมทั้งสถานะคนไทยในต่างประเทศที่ถูกเพ่งเล็งมากขึ้นเวลาเดินทางจากประเทศไทยพร้อมสัมภาระ

ดังนั้น การป้องกันปัญหาการลักลอบนำกัญชาออกนอกราชอาณาจักรไทยจึงสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของ และเสริมเป้าหมายของ 3 แผนย่อยดังกล่าว ได้แก่

1) แผนย่อย ‘มีความมั่นคง/Security’ แนวทางการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงในทุกมิติ รวมถึงความมั่นคงรูปแบบใหม่ เพื่อส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายให้ประเทศไทยมีความมั่นคงและสามารถรับมือกับความท้าทายจากภายนอกในทุกรูปแบบ

2) แผนย่อย ‘มีมาตรฐานสากล/Standard’ แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการปฏิบัติ ตามมาตรฐานสากลที่เป็นปัจจัยของการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายให้ประเทศไทย มีพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติ และ

3) แผนย่อย ‘มีสถานะและเกียรติภูมิ/Status’ แนวทางการพัฒนารักษาสถานะของไทย ในฐานะหนึ่งในศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพของโลก และส่งเสริมศักยภาพและเสริมสร้าง ชีตความสามารถให้แก่คนไทย เพื่อส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายให้ประเทศไทยมีเกียรติภูมิ อำนาจ ต่อรอง และได้รับการยอมรับในสากลมากขึ้น

บทที่ 2

การวิเคราะห์ประเด็นศึกษาและผลการศึกษา

2.1 การกำหนดประเด็นศึกษา

ประเด็นการศึกษาของรายงานฉบับนี้ มี ดังนี้

2.1.1 การเข้าถึงการบริโภคกัญชาที่ง่าย (โดยเฉพาะระหว่างปี 2565-2567 ที่การซื้อกัญชาไม่ต้องมีใบรับรองแพทย์) ในประเทศไทยและความท้าทายในการสกัดกั้นการลักลอบกัญชาออกนอกราชอาณาจักรไทย ส่งผลกระทบอะไรบ้างต่อประเทศไทยและคนไทย?

- รายงานฉบับนี้จะแสดงถึงจำนวนคนไทยที่ถูกดำเนินคดีและ/หรือจำคุกในคดีลักลอบนำกัญชาออกไปต่างประเทศมีจำนวนมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะระหว่างปี 2567-2568 นอกจากนี้ มีกรณีชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวอังกฤษลักลอบนำกัญชาออกจากไทยเพื่อไปขายที่อังกฤษและในยุโรปด้วย ซึ่งทั้งในกรณีชาวไทยและชาวต่างชาติ มีการรายงานว่ามีกรณีเข้าข่ายการลักลอบเพื่อรับจ้างในลักษณะขบวนการยาเสพติด

- รายงานฉบับนี้จะระบุประเทศต่าง ๆ ที่ได้ออกคำแนะนำต่อพลเรือนของตนในการเดินทางไปประเทศไทยในประเด็นกัญชา และล่าสุดเจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทยแจ้งว่า สถานเอกอัครราชทูตประเทศยุโรปกำลังจะส่งหนังสือถึงรัฐบาลไทยเพื่อแสดงความกังวลอย่างเป็นทางการต่อปัญหาการลักลอบกัญชาออกจากไทย นอกจากนี้ รายงานฉบับนี้จะวิเคราะห์ความกังวลของนักท่องเที่ยวจีนในการเดินทางมาประเทศไทยเพราะประเด็นกัญชา

- รายงานฉบับนี้จะระบุถึงกรณีการที่ชาวไทยถูกเพ่งเล็งในการเดินทางมาจากประเทศไทย ผลกระทบที่คนไทยได้รับ

- รายงานฉบับนี้จะแสดงความเห็นของคณะกรรมการสารเสพติดนานาชาติ (International Narcotics Control Board: INCB) ต่อมาตรการกฎหมายควบคุมกัญชาในประเทศไทย

- รายงานฉบับนี้จะชี้ให้เห็นความไม่ชัดเจนของกฎหมายไทยในการกรณีของการใช้กัญชาเป็นยาติดตัวขึ้นเครื่องบินไปต่างประเทศ

2.1.2 บทบาทกระทรวงการต่างประเทศที่ผ่านมาในการแก้ไขปัญหการลักลอบกัญชาออกนอกประเทศ ได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง และได้รับการรับฟังหรือไม่?

รายงานฉบับนี้จะระบุถึงการที่กระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งแสดงความกังวลตั้งแต่ที่จะมีการถอดกัญชาออกจากกฎหมายยาเสพติด แต่ข้อกังวลดังกล่าวไม่ได้รับการตอบสนอง

นอกจากนี้ รายงานจะระบุถึงบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในการสนับสนุนแนวทางป้องกัน การลักลอบกักขังชาวออกนอกประเทศไทยต่อไปในอนาคต

2.2 การวิเคราะห์ประเด็นศึกษา

2.2.1 สถิติคนไทยที่ถูกดำเนินคดีและ/หรือจำคุกในคดีลักลอบนำเข้ายาเสพติด ในต่างประเทศในปัจจุบัน

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2568 นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี (ขณะนั้น) เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คณะกรรมการ ป.ป.ส.) ครั้งที่ 2/2568 ได้แสดงความห่วงกังวลร่วมกับ พ.ต.อ. ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ขณะนั้น) ต่อกรณีแรงงานไทยลักลอบนำยาเสพติดเข้าไปยังประเทศที่ทำงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อ ภาพลักษณ์ของทั้งแรงงานไทยและคนไทยในภาพรวม จึงมอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศ จัดเก็บข้อมูลสถิติและรายละเอียดคนไทยที่ถูกดำเนินคดีและ/หรือจำคุกในคดีลักลอบนำเข้ายาเสพติด ในต่างประเทศเพื่อรัฐบาลไทยใช้ประกอบการกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไขและส่งเสริมภาพลักษณ์ คนไทยในต่างแดน

กระทรวงการต่างประเทศ (โดยกรมองค์การระหว่างประเทศ) จึงได้มีโทรเลขเวียน ขอความอนุเคราะห์สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย ทุกแห่ง จัดส่งข้อมูลสถิติคนไทยที่ถูกดำเนินคดีและ/หรือจำคุกในคดีลักลอบนำเข้ายาเสพติด ในต่างประเทศ และวิธีการและเส้นทางของการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเข้าประเทศนั้นๆ (อาทิ การลักลอบทางเครื่องบินหรือทางไปรษณีย์) เพื่อรวบรวมและจัดเตรียมสำหรับการนำเสนอต่อ ที่ประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ส.¹² ซึ่งต่อมากรมองค์การระหว่างประเทศได้ประมวลข้อมูลสถิติดังกล่าว ตามที่ได้รับจากสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย (ที่ไทเป) รวมทั้งหมด 43 แห่ง (ณ เดือนสิงหาคม 2568) โดยจัดทำเป็นตารางข้อมูลและสถิติดังกล่าว โดยในส่วนของสถิติและข้อมูลการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ซึ่งรวมถึงกักขัง ออกจากไทยปรากฏในตาราง สรุป ดังนี้

¹² โทรเลขกระทรวงการต่างประเทศ ส่วนที่ 1002/ว. 300/2568 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2568 เรื่อง ขอรับข้อมูลและ รายละเอียดชาวไทยในต่างแดนที่ถูกดำเนินคดีหรือจำคุกในคดีลักลอบนำเข้ายาเสพติดไปยังต่างประเทศ

ตารางที่ 1 สรุปสถิติและข้อมูลการลักลอบนำยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา) ออกจากประเทศไทย
ในปัจจุบัน (สถานะ ส.ค. 2568)¹³

ประเทศ/เขตอาณา	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)
ฟิลิปปินส์	ยาเสพติดภาพรวม = 7 คน (เฉพาะกัญชา 1 คน)
อินโดนีเซีย	ยาเสพติดภาพรวม = 33 คน (สถิติเฉพาะกัญชาไม่ทราบตัวเลข ประเภทยาเสพติดส่วนใหญ่ คือ ยาไอซ์ ยาอี โคเคน และกัญชา)
ศรีลังกา	ยาเสพติดภาพรวม = 5 คน (เฉพาะกัญชา 3 คน)
อินเดีย ¹⁴	ยาเสพติดภาพรวม = 8 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 7)
เมืองมัมไบ ¹⁵	ยาเสพติดภาพรวม = 3 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 3 คน)
เมืองกัลกัตตา ¹⁶	ยาเสพติดภาพรวม = 4 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 4 คน)
เกาหลีใต้	ยาเสพติดภาพรวม = 894 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 28 คน)
กาตาร์	ยาเสพติดภาพรวม = 6 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 6 คน)
โอมาน	ยาเสพติดภาพรวม = 3 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 3 คน)
บาร์เรน	ยาเสพติดภาพรวม = 5 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 5 คน)
เยอรมนี	ยาเสพติดภาพรวม = 8 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 3 คน)
ตุรกี	ยาเสพติดภาพรวม = 10 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 9 คน)

2.2.1.1 ประเด็นสำคัญจากสถิติและข้อมูลดังกล่าวจากสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในมิติการลักลอบกัญชามี ดังนี้

- 1) ประเภทยาเสพติดที่มีการลักลอบขนออกจากไทย ได้แก่ กัญชา เมทแอมเฟตามีน (ทั้งในรูปแบบยาบ้าและยาไอซ์) ยาอี และโคเคน
- 2) การลักลอบขนยาเสพติดทางเครื่องบินเป็นวิธีลักลอบขนยาเสพติดจากไทยไปต่างประเทศที่ถูกรวบมากที่สุด
- 3) หลังจากที่รัฐบาลไทยได้ออกกฎหมายถอดกัญชาออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติดตั้งแต่ปี 2565 พบการลักลอบนำกัญชาออกจากไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

¹³ โปรดดูภาคผนวก ง สำหรับตารางฉบับที่มีข้อมูลรายละเอียด

¹⁴ เฉพาะพื้นที่กงสุลของ สอท. ณ กรุงนิวเดลี

¹⁵ เฉพาะพื้นที่กงสุลของ สกญ. ณ เมืองมัมไบ

¹⁶ เฉพาะพื้นที่กงสุลของ สกญ. ณ เมืองกัลกัตตา

4) ประเทศที่พบกรณีมีคนลักลอบกักขังเดินทางจากไทย¹⁷ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ เมียนมา อินโดนีเซีย ศรีลังกา อินเดีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น กาตาร์ โอมาน บาห์เรน สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน เบลเยียม และตุรกี โดยมีปลายทางหลัก คือประเทศในภูมิภาคเอเชียและยุโรป และ

5) ผู้ลักลอบกักขังจากประเทศไทยมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ถือสัญชาติของประเทศปลายทาง มีสัดส่วนที่เป็นสตรีอย่างมีนัยสำคัญ และหลายกรณีนำหนักกักขังที่ลักลอบมีจำนวนมาก รวมทั้งหลายกรณีเป็นการว่าจ้างสะท้อนการดำเนินการเป็นขบวนการข้ามชาติ

2.2.1.2 ข้อเสนอแนะจากสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่มี ดังนี้

1) กระทรวงการต่างประเทศควรแจ้งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจค้นสัมภาระของผู้โดยสาร ซึ่งรวมถึงการแจ้ง บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ให้เพิ่มมาตรการตรวจสอบสัมภาระโดยใช้สุนัขดมกลิ่นหรือตรวจสอบที่เคาน์เตอร์เช็คอินที่ท่าอากาศยาน และขอให้พนักงานทำสัญลักษณ์สัมภาระของผู้โดยสารที่น่าสงสัยเพื่อให้มีการตรวจอย่างละเอียดมากขึ้น โดยเฉพาะในเส้นทางบินการบินที่ตรวจเจอการลักลอบยาเสพติด

2) หน่วยงานของไทยที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มความตระหนักรู้แก่ประชาชนถึงโทษของการลักลอบขนยาเสพติดในต่างประเทศ และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะที่ท่าอากาศยานให้มากขึ้น ทั้งนี้ หลายสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ได้รายงาน ว่า หน่วยงานตนได้ประชาสัมพันธ์ให้แก่ชาวไทยในเขตอาณาตระหนักรู้ถึงโทษของการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเป็นระยะ

3) หน่วยงานของไทยที่รับผิดชอบด้านการลักลอบขนยาเสพติดควรเพิ่มความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ โดยสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์เสนอว่า หน่วยงานของไทยควรแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมมือกับ National Narcotics Agency (NNA), Royal Malaysia Police (PDRM), Royal Malaysian Customs Department และ Malaysian Maritime Enforcement Agency

2.2.1.3 กระทรวงการต่างประเทศได้จัดส่งสถิติ ข้อมูลและข้อเสนอแนะดังกล่าวตามนัยข้อ 2.2.1.1-2.2.1.2 ให้สำนักงาน ป.ป.ส.¹⁸ ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ส. ได้บรรจุข้อมูลดังกล่าวในวาระสืบเนื่องของการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คกก. ป.ป.ส.) ครั้งที่ 3/2568 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2568 โดยรองอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ ได้นำเสนอสถิติ

¹⁷ บางสถานเอกอัครราชทูตในยุโรป อาทิ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน แจ้งว่า หน่วยงานรัฐของสหราชอาณาจักรที่เกี่ยวข้องไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลสถิติด้านยาเสพติดและแนวทางการลักลอบได้เนื่องจากเป็นข้อมูลลับ

¹⁸ หนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนมาก ที่ กต 1002/1503 ลงวันที่ 4 สิงหาคม 2568 เรื่อง ข้อมูลและสถิติคนไทยที่ถูกดำเนินคดีหรือจำคุกในคดีลักลอบนำเข้ายาเสพติดในต่างประเทศในปัจจุบัน

ข้อมูลและข้อเสนอแนะดังกล่าว ซึ่งที่ประชุมฯ ขอให้กระทรวงการต่างประเทศนำเสนอความคืบหน้าของสถิติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ที่ประชุม คกก. ป.ป.ส. ทราบเป็นระยะ

2.2.2 ตัวอย่างของประเทศที่รัฐบาลออกคำเตือนหรือคำแนะนำต่อพลเรือนของตนในการเดินทางไปประเทศไทย

ภายหลังปี 2565 ที่รัฐบาลไทยถอดกัญชาออกจากยาเสพติด ทำให้มีประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้วออกคำเตือนนักท่องเที่ยวให้ประเทศตนห้ามนำกัญชาจากประเทศไทยกลับมาประเทศตน ดังนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างของประเทศที่รัฐบาลออกคำเตือนหรือคำแนะนำต่อพลเรือนของตนในการเดินทางไปประเทศไทย

ประเทศ	การเตือนเกี่ยวกับการเดินทางมายังประเทศไทย ในบริบทของกัญชา	แหล่งข้อมูล
จีน	ข่าวระบุว่า เว็บไซต์ของ สอท. จีนประจำประเทศไทยเตือนประชาชนจีนที่เดินทางมาไทย ดังนี้ - ผู้ที่บริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา อาจต้องเผชิญกับปัญหาทางกฎหมายที่จีน เนื่องจากอาจพบสารตกค้างอยู่ในร่างกาย และเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงดังกล่าว ชาวจีนในไทยควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ตนบริโภคในไทยไม่มี THC และ CBD - เตือนว่า อาจถูกจับกุมที่สนามบินไทยขณะเดินทางออกหากผลิตภัณฑ์ที่นำออกมามีปริมาณ THC เกินขีดจำกัดทางกฎหมายที่ร้อยละ 0.2 เปอร์เซ็นต์	https://www.nationthailand.com/in-focus/40017003 (ลงวันที่ 24 มิ.ย. 2565)
สิงคโปร์	สำนักงานปราบปรามยาเสพติดกลางของสิงคโปร์เตือนชาวสิงคโปร์ที่เดินทางมาประเทศไทย ดังนี้ - การสูบกัญชาเพื่อสันทนาการในที่สาธารณะในไทยยังคงผิดกฎหมายไทย และผู้กระทำผิดมีโทษจำคุก 3 เดือนและปรับตามกฎหมายของไทย - การบริโภคยาเสพติดในต่างประเทศถือเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายสิงคโปร์ ได้แก่ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษของสิงคโปร์ (Misuse of Drugs Act: MDA) และจะถูกดำเนินคดีเช่นเดียวกับการบริโภคในสิงคโปร์	https://www.cnb.gov.sg/docs/default-source/educational-resources-documents/pde-info-kit-faq.pdf

ประเทศ	การเตือนเกี่ยวกับการเดินทางมายังประเทศไทย ในบริบทของกัญชา	แหล่งข้อมูล
ญี่ปุ่น	สอท. ญี่ปุ่นประจำประเทศไทยเตือนชาวญี่ปุ่นที่เดินทางมาประเทศไทย ดังนี้ - กฎหมายญี่ปุ่นเรื่องการควบคุมกัญชาทำให้การครอบครองหรือโอน (รวมถึงการซื้อ) กัญชาและผลิตภัณฑ์จากกัญชาเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และอาจมีโทษปรับ นอกจากนี้ กฎหมายนี้ยังกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเป็นชาวต่างชาติ และผู้พำนักรักษาในญี่ปุ่น อาจได้รับโทษหากปลูก นำเข้า ส่งออก ครอบครอง หรือโอนกัญชา - มีหลายกรณีที่ผู้พำนักรักษาและนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นถูกตำรวจควบคุมตัวในข้อหาครอบครองหรือใช้กัญชาผิดกฎหมายหรือสารควบคุมอื่นๆ เป็นต้น ดังนั้น สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นจึงขอให้ผู้พำนักรักษาและนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นปฏิบัติตามกฎหมายของญี่ปุ่นและไทย และไม่สัมผัสกัญชาโดยง่ายแม้อยู่นอกญี่ปุ่น	https://www.th.emb-japan.go.jp/itpr_ja/news_20210506.html
ออสเตรเลีย	รัฐบาลออสเตรเลียได้ระบุคำแนะนำในการเดินทางมาไทย โดยในส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกัญชาได้ระบุว่า ในประเทศไทยสามารถใช้กัญชาจำกัดเฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์เท่านั้น ปริมาณสาร THC จะต้องน้อยกว่า 0.2% โดยน้ำหนัก และต้องมีใบสั่งยา	https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/asia/thailand
สหราชอาณาจักร	กต. สหราชอาณาจักรได้เพิ่มหัวข้อในส่วนของคำแนะนำในการเดินทางมาไทยว่า ห้ามนำกัญชาออกนอกไทย โดยมีการจับกุมชาวอังกฤษที่นำกัญชาออกนอกไทย และมีการจับกุมชาวอังกฤษที่เดินทางผ่านสนามบินในประเทศอื่นๆ ทั้งนี้ สนามบินนานาชาติหลายแห่งมีเทคโนโลยีและระบบรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวดในการตรวจจับสิ่งของผิดกฎหมาย ซึ่งอาจนำไปใช้สแกนสัมภาระของผู้โดยสารที่เดินทางผ่านได้	https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/thailand
สหรัฐอเมริกา	สอท. สหรัฐประจำประเทศไทยได้เพิ่มข่าวภายใต้หัวข้อข่าวว่า ตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค. 2568 ทางกรมการไทยจำกัดการใช้กัญชาสำหรับวัตถุประสงค์ทางการแพทย์เท่านั้นอย่างเคร่งครัดและต้องมีใบสั่งยากัญชาอย่างเป็นทางการ โดยได้เชื่อมข้อมูลไปสู่เว็บไซต์ของกรมประชาสัมพันธ์ของไทย	https://th.usembassy.gov/u-s-citizen-services/security-and-travel-information/

นอกจากนี้ บางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียได้ปรับคำเตือนให้สะท้อนถึงคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข 877/2568 ที่กำหนดให้ผู้ใดซื้อช็อคโกแลตกัญชาต้องมีใบสั่งจ่ายจากแพทย์

2.2.3 การแสดงความกังวลจากสหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศยุโรปที่แสดงความกังวลต่อปัญหาการลักลอบนำกัญชาออกจากประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2568 ที่ปรึกษาฝ่ายการเมืองและเจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทย (Home Office) ประจำสถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทยได้เข้าพบหารือกับผู้เขียน (ในฐานะนี้ที่เป็นเจ้าหน้าที่กองการสังคม กรมองค์การระหว่างประเทศ) โดยแจ้งว่า หลังจากที่รัฐบาลไทยได้ถอดกัญชาออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติดเมื่อปี 2565 ได้มีการลักลอบนำกัญชาเข้าสู่สหราชอาณาจักรของบุคคลสัญชาติอังกฤษที่เดินทางมาจากไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยตรวจจับได้ที่สนามบินที่สหราชอาณาจักร ซึ่งเป็นส่วนน้อยที่ตรวจจับได้ ส่วนใหญ่ได้เล็ดลอดเข้าสู่สหราชอาณาจักร ทั้งนี้ ผู้ลักลอบขนกัญชาเหล่านี้ได้รับการว่าจ้างจากกลุ่มอาชญากรรมในสหราชอาณาจักร ดังนั้น สะท้อนว่าปัญหานี้ดำเนินเป็นขบวนการ นอกจากนี้ ได้แสดงความกังวลต่อการที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะควบคุมการใช้กัญชา และการที่รัฐบาลไทยไม่จำกัดปริมาณการมีกัญชาไว้ครอบครองของแต่ละคน ซึ่งประเทศไทยควรกำหนดปริมาณกัญชาที่ผู้เสพกัญชาสามารถมีติดตัวไว้เฉพาะสำหรับรักษาเท่านั้น

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2568 Home Office กับกรมศุลกากร และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมการปฏิบัติการสกัดกั้นการลักลอบนำกัญชาออกนอกไทย ณ สนามบินสุวรรณภูมิ โดยการ profiling คือ การวิเคราะห์ผู้โดยสารทางพฤติกรรมและกายภาพ และลักษณะของสัมภาระ ทั้งนี้ ได้ดำเนินการ profiling ผู้โดยสารชาวอังกฤษที่ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ลักลอบขนกัญชา โดยได้เชิญไปเปิดกระเป๋าสัมภาระที่บริเวณพื้นที่โหลดสัมภาระที่ใหญ่หรือ oversized baggage ทั้งนี้ ร้อยละ 100 ของกรณีที่ถูกเชิญไปเปิดกระเป๋าดังกล่าวพบกัญชาในกระเป๋าสัมภาระ นอกจากนี้ Home Office ของสหราชอาณาจักรยังสนับสนุนช่วยติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ถึงโทษของการลักลอบขนกัญชาออกนอกประเทศไทยที่สนามบินสุวรรณภูมิด้วย ทั้งนี้ ผู้แทนสถานเอกอัครราชทูตอังกฤษฯ มีข้อสังเกตว่า บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เป็นหน่วยงานหลักในการสกัดกั้นสัมภาระที่โหลดใต้ท้องเครื่องบินสำหรับเที่ยวบินขาออก แต่บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เป็นภาคเอกชนไม่ใช่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายภาครัฐ ดังนั้น จึงมุ่งแต่สกัดกั้นการลักลอบอาวุธระเบิด และต้องการให้เครื่องบินสามารถเดินทางออกจากสนามบินสุวรรณภูมิอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ แสดงกังวลว่า หากพรรคภูมิใจไทยกลับมาเป็นแกนนำรัฐบาลไทย อาจจะแก้กฎหมายให้สามารถกลับไปซื้อกัญชาโดยไม่ต้องใช้ใบรับรองแพทย์อีก ซึ่งจะขัดกับวัตถุประสงค์

ของสหราชอาณาจักรที่ต้องการให้ไทยนำกัญชากลับไปเป็นยาเสพติดเหมือนเดิมก่อนปี 2565 (relist) ผลจากการลักลอบกัญชาที่เจ้าหน้าที่ Home Office ได้เผชิญในช่วงการปฏิบัติการสกัดกั้นกัญชาที่สนามบินสุวรรณภูมิได้นำไปสู่การที่สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษฯ และสถานเอกอัครราชทูตประเทศอียิปต์ จะมีหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี และสำเนารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อรับข้อห่วงกังวลและข้อเสนอแนะต่อมาตรการควบคุมกัญชาและการป้องกันการลักลอบขนกัญชาออกจากประเทศไทยต่อไป

2.2.4 ความเห็นในโซเชียลออนไลน์จีน

ในเดือนพฤษภาคม 2568 พบว่า นักท่องเที่ยวจีนได้แชร์สาเหตุที่ทำให้ไม่เดินทางมาไทย ซึ่งหนึ่งในความเห็นในโซเชียลจีน คือ กลิ่นกัญชาที่เหม็นมาก อย่างไรก็ตาม กัญชาเป็นหนึ่งในปัจจัยรองซึ่งปัจจัยแรก คือ ความกังวลเรื่องนักท่องเที่ยวอาจโดนลักพาตัว และปัจจัยที่สอง คือ ค่าเงินโดยกล่าวถึงอัตราแลกเปลี่ยนจากหยวนมาบาทแพงขึ้น ทำให้ไปเที่ยวญี่ปุ่นราคาเท่ากับไทยตอนนี้

2.2.5 การเฟื่องฟูของชาวไทยที่เดินทางมาจากประเทศไทยและผลกระทบต่อคนไทยได้รับ

2.2.5.1 กระทรวงการต่างประเทศได้รับรายงานจากสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฟูกูโอกะว่า เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2568 ได้มีบุคคลที่แสดงตนว่าเป็นคนไทยในจังหวัดฟูกูโอกะโพสต์ข้อความใน Facebook ‘กลุ่มคนชอบทะเลบนเที่ยวญี่ปุ่น’ ว่า ตนเองถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจญี่ปุ่นนำตัวไปสอบสวนเนื่องจากพบพินเสนน้ำตรา ‘หงส์ไทย’ ทำให้เกิดการอธิบายอย่างกว้างขวาง และมีคนไทยในกลุ่มดังกล่าวได้เรียกร้องให้ภาครัฐประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการนำพินเสนน้ำ/ยาตามดังกล่าวเข้ามาใช้ในญี่ปุ่น ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวระบุว่า ตั้งแต่ปี 2565 หลังจากรัฐบาลไทยประกาศให้กัญชาเป็นสมุนไพรควบคุมและไม่เป็นยาเสพติด มีสถิติการลักลอบนำเข้ากัญชาจากไทยมาญี่ปุ่นที่สูงขึ้น โดยในปี 2567 มีการตรวจจับการลักลอบกัญชาในทุกด่านศุลกากรทั่วญี่ปุ่น 390 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 2.9 เท่า ปริมาณกัญชาที่ยึดได้รวม 344 กิโลกรัม โดยมีต้นทางจากไทยร้อยละ 47 ในจำนวนครั้ง และร้อยละ 50 ในเชิงปริมาณ ขณะที่ในปี 2564 การลักลอบกัญชาจากไทยคิดเป็นเพียงร้อยละ 1 ของที่มีการลักลอบนำเข้ามาในญี่ปุ่นทั้งหมด ปัจจัยเหล่านี้ จึงอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของญี่ปุ่นต่อไทย และเป็นไปได้ว่า อาจเป็นเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวหรือทำงานในญี่ปุ่นอาจถูกเฟื่องฟูหรือถูกสงสัยว่า ผลิตรักษ์ที่ผิดกฏหมาย รวมถึงยาตามอาจมีการนำสิ่งแปลกปลอมหรือสิ่งผิดกฎหมายมาเป็นส่วนผสม

2.2.5.2 นอกจากกรณีคนไทยในญี่ปุ่นแล้ว ยังมีเหตุการณ์คนไทยที่เดินทางจากไทยและเปลี่ยนเครื่องบินที่เมืองกว่างโจว จีน เพื่อไปสหราชอาณาจักร ด้วยถูก ‘สุม’ ตรวจกระเป๋าเดินทางที่โหลดใต้ท้องเครื่องบิน พร้อมกับผู้โดยสารชาวอังกฤษอีก 2 คน โดยเจ้าหน้าที่สนามบินจีนแจ้งว่า สุมตรวจกัญชาเพราะสัปดาห์ที่ผ่านมามีเที่ยวบินมาจากไทยและมีผู้โดยสารลักลอบขนกัญชา ตอนนี้เลยต้องสุมตรวจเที่ยวบินจากไทย ทั้งนี้ การตรวจกระเป๋าดังกล่าวและการกักตัวทำให้เสียเวลา

ไม่สามารถนำกระเป๋าทันที่ตรวจแล้วกลับไปโหลดทัน และในที่สุดตักเครื่องบินไม่สามารถเดินทางต่อไป กรุงลอนดอนได้ทัน ต้องรอเดินทางอีกวัน และไม่ได้รับการชดเชยใดๆ เพียงแค่ได้รับตั๋วเดินทางใหม่¹⁹

2.2.6 ความเห็นของคณะกรรมการสารเสพติดนานาชาติ (International Narcotics Control Board: INCB) ต่อมาตรการกฎหมายควบคุมกัญชาในประเทศไทย

2.2.6.1 ความกังวลของ INCB

ภายหลังที่รัฐบาลไทยได้ถอดกัญชาออกจากยาเสพติดในประเทศไทยเมื่อปี 2565 INCB ได้แสดงความกังวลว่า การอนุญาตให้ประชาชนทั่วไปสามารถปลูกกัญชาในเคหสถาน ไม่สอดคล้องกับพันธกรณีตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 แม้ว่าจะเป็นการเพาะปลูกเพื่อการแพทย์ส่วนบุคคล และแสดงความกังวลว่าการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่จะมีคนเสพยาเกินขนาด รวมทั้งความเสี่ยงในการนำไปใช้ในทางที่ไม่ควรซึ่งอาจเกิดการรั่วไหลของกัญชาไปสู่ขบวนการยาเสพติดในวงกว้าง อีกทั้งเยาวชนที่เห็นการสูบกัญชาในครัวเรือนก็สามารถลอกเลียนพฤติกรรมดังกล่าวได้²⁰

รายงาน INCB ประจำปี 2565 ระบุว่าไทยยังไม่ได้กำหนดกรอบการกำกับดูแลที่ชัดเจนสำหรับการผลิตและการขายกัญชา และรายงาน INCB ดังกล่าวได้เน้นย้ำว่าอนุสัญญาเดี่ยวฯ จำกัดการเพาะปลูกกัญชาไว้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์เท่านั้น การเพาะปลูกต้นกัญชาใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมระหว่างประเทศ ข้อยกเว้นเดียวคือการเพาะปลูกกัญชาเพื่อวัตถุประสงค์ทางอุตสาหกรรม (เช่น เส้นใยและเมล็ดพันธุ์) หรือเพื่อดอกไม้ประดับ (horticultural)²¹

รายงาน INCB ประจำปี 2567 ได้ระบุไว้ในว่า ในเดือนกรกฎาคม 2567 กระทรวงสาธารณสุขได้อนุมัติข้อเสนอที่จะสงวนการใช้กัญชาเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และ

¹⁹https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=1325318786269615&id=100063745196932&post_id=100063745196932_1325318786269615&rldid=FIVLzsMhPzQsorf#

²⁰ หนังสือกระทรวงการต่างประเทศที่ กต 1002/850 ลงวันที่ 19 เมษายน 2567

²¹ Report of the International Narcotics Control Board for 2022 บทที่ 1 ข้อที่ 30 และบทที่ 3 ข้อที่ 687; ‘...The Board reiterates that the 1961 Convention as amended limits the cultivation of cannabis to medical and scientific purposes. The cultivation of cannabis plant when intended for the production of cannabis and cannabis resin is subject to international control regardless of the type and concentration of cannabinoids contained in the plant, the intended use of the cannabis and cannabis resin to be produced, and the specific cannabinoids to be extracted; the only exemption is the cultivation of cannabis for industrial (fibre and seed) or horticultural purposes.’

การวิจัยในทางกฎหมายและจะดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบภายในสิ้นปี 2567 ซึ่งมุ่งแก้ไขช่องโหว่บางประการสำหรับการใช้กัญชาที่ไม่ใช่ทางการแพทย์ อันสืบเนื่องหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายที่ให้พืชกัญชาถูกถอดออกจากรายชื่อยาเสพติดควบคุมภายใต้ประมวลกฎหมายยาเสพติดเมื่อปี 2565 ซึ่งส่งผลให้อุตสาหกรรมกัญชาของไทยขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยมีร้านจำหน่ายกัญชาที่ไม่ใช่ทางการแพทย์ที่จดทะเบียนแล้วจำนวนมาก²² นอกจากนี้ รายงาน INCB ระบุว่า มีรายงานจากจีนและสิงคโปร์ว่า มีการยึดกัญชาจากไทยเพิ่มขึ้นอีกด้วย²³ INCB จึงจะติดตามกรอบการควบคุมยาเสพติดที่กำลังพัฒนาในประเทศไทยอย่างใกล้ชิดต่อไป และร่วมมือหรือกับรัฐบาลไทยเพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามสนธิสัญญาควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศมากขึ้น

2.2.6.2 INCB และการประมาณการ

ไทยในฐานะของรัฐบาลคือนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 มีพันธกรณีที่จะต้องรายงานข้อมูลเกี่ยวกับกัญชาตามที่ INCB ร้องขอ ทั้งนี้ หลังจากการปลดล็อกกัญชาจากพืชยาเสพติดเมื่อปี 2565 INCB ได้แจ้งขอรับข้อมูลจากรัฐบาลไทยในหลายโอกาสเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายและนโยบายการควบคุมกัญชาของไทยตามวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ของรัฐบาลที่ระบุในอนุสัญญาเดี่ยวว่า

²² Report of the International Narcotics Control Board for 2024 บทที่ 2 ข้อที่ 210 และ 211; ‘In July 2024, the Drug Control Committee of the Ministry of Health approved a proposal that would reserve the use of cannabis to medical and research purposes. The Government plans legislative adoption and full implementation of this change by the end of 2024. This was in response to certain loopholes for the non-medical use of cannabis that were created following legislative changes that were introduced in January 2022 and came into effect in June of the same year, whereby the cannabis plant was removed from the list of controlled narcotic drugs under the Narcotics Code. As a result, Thailand witnessed a rapid expansion in its cannabis industry, with some 20,000 registered dispensaries for non medical cannabis having opened since 2022.’

²³ Report of the International Narcotics Control Board for 2024 บทที่ 3 ข้อที่ 737; ‘...Furthermore, China reported seizures of cannabis originating in Thailand, as well as of various narcotic drugs and new psychoactive substances trafficked via international mail. China has noted increased seizures of drugs trafficked via land, sea and mail routes, as well as of large-scale trafficking cases and more covert online trafficking methods. Singapore has also reported increased seizures of cannabis originating from Thailand.’

ในระหว่างปี 2565-2567 INCB ได้มีมติไม่รับรองประมาณการการใช้กัญชาของไทยในทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ โดยเห็นว่า ไทยยังไม่ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาที่ไปของการผลิตกัญชาที่เพิ่มสูงขึ้น

อย่างไรก็ดี ล่าสุด เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2568 กระทรวงสาธารณสุขโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้มีหนังสือนำเสนอเอกสารเพิ่มเติม (Additional Information) ครอบคลุมการดำเนินการด้านนโยบายกัญชาของไทย โดยการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์ระหว่างปี 2566-2568 ซึ่งต่อมา INCB จึงแจ้งตอบสำนักงาน อย.²⁴ แสดงความขอบคุณรัฐบาลไทยสำหรับข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับการเพาะปลูก การผลิต และการใช้กัญชาเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ และ INCB ได้ตัดสินใจยืนยันประมาณการพื้นที่เพาะปลูกเพื่อการผลิตกัญชาของไทย

2.2.7 บทบาทกระทรวงการต่างประเทศในการแก้ไขปัญหาการลักลอบกัญชาออกนอกประเทศ

ที่ผ่านมา บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศที่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามีสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลป้องกันการลักลอบนำกัญชาออกจากไทย การให้ข้อเสนอแนะแก่ส่วนราชการไทย และการชี้แจงแก่ต่างประเทศ ซึ่งรวมถึง INCB ดังนี้

2.2.7.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ให้แก่คนไทยโดยเฉพาะในต่างประเทศตระหนักถึงโทษการนำกัญชาออกจากประเทศไทย

ปัจจุบัน มีสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ได้ประชาสัมพันธ์ให้แก่ชาวไทยที่พำนักในประเทศเจ้าบ้าน และชาวไทยและชาวต่างชาติที่จะเดินทางมาประเทศเจ้าบ้าน ห้ามนำกัญชาจากประเทศไทยเข้ามาในประเทศเจ้าบ้าน อย่างเป็นระยะ ดังตัวอย่างของประกาศที่จัดทำทั้งรูปแบบของ infographics และประกาศทางการ และทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เผยแพร่ใน Facebook ของสำนักงานตน ดังนี้

²⁴ หนังสือ INCB ที่ INCB-EST 040/2025 ลงวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 2025

เตือนคนไทย
อย่ารับจ้างหิ้วของมานอร์เวย์เด็ดขาด

รู้เท่าไม่ถึงการณ์
เสี่ยงติดคุก ไม่คุ้มกับอิสรภาพที่เสียไป

ตร. นอร์เวย์จับกุมผู้รับจ้างขนยาเสพติดจากไทย
รวมถึงสารสกัดจากกัญชา
 หรือสิ่งของผิดกฎหมายอื่นได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

รู้หรือไม่

การลักลอบนำยาเสพติดเข้านอร์เวย์
รวมถึงกัญชาและสารสกัดจากกัญชา
 เป็นคดีอาญาร้ายแรง
 จำคุก 2 – 21 ปี ถูกขึ้นบัญชีดำห้ามเข้าเขตเชงเก้นอีก
อย่าทำเป็นอันขาด!

ด้วยความปรารถนาดี
 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออสโล
 FACEBOOK: ROYALTHAIEMBASSYOSLO
 EMAIL: ADMIN.OSL@MFA.GO.TH / CONSULAR.OSL@MFA.GO.TH
 HOTLINE: +4790136815 (กรณีฉุกเฉินเท่านั้น)

ภาพที่ 1 เอกสารประชาสัมพันธ์ ‘เตือนคนไทยอย่ารับจ้างหิ้วของมานอร์เวย์เด็ดขาด’
 จัดทำโดย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงออสโล

ประกาศสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ
ที่ ๑/๒๕๖๘
เรื่อง ประกาศสำหรับคนไทยที่จะเดินทางมายังอินเดีย

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ ขอประกาศแจ้งเตือนคนไทยที่จะเดินทางมายังประเทศอินเดีย ให้ปฏิบัติตามกฎหมายอินเดียอย่างเคร่งครัด และใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบสัมภาระ/สิ่งของที่นำมายังอินเดีย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการครอบครองและการขนส่งกัญชา รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสารเสพติดผิดกฎหมายในอินเดีย โดยมีแนวทางและคำแนะนำ ดังนี้

๑. กัญชาเป็นยาเสพติดผิดกฎหมายร้ายแรงในอินเดีย
 - การครอบครองและ/หรือลักลอบนำเข้ามาในอินเดียมีความผิดร้ายแรงและมีโทษทางอาญา รวมทั้งอาจนำไปสู่การจับกุม จำคุกและปรับ
๒. ห้ามรับฝากของจากบุคคลที่ไม่รู้จัก
 - ห้ามรับสัมภาระหรือของฝากจากคนแปลกหน้า
 - ตรวจสอบสัมภาระอย่างละเอียดก่อนเดินทางว่ามีสิ่งของต้องห้ามหรือไม่
๓. ปฏิบัติตามและเคารพกฎหมายท้องถิ่น
 - ปฏิบัติตามกฎหมายท้องถิ่นอย่างเคร่งครัดในระหว่างเดินทาง/พำนักอยู่ในต่างประเทศ สถานกงสุลใหญ่ฯ ไม่สามารถเข้าไปแทรกแซงกระบวนการทางกฎหมายของประเทศอื่นได้

สถานกงสุลใหญ่ฯ ขอให้คนไทยทุกคนเคารพกฎหมายของประเทศปลายทางอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยในการพำนักในต่างประเทศของท่าน

ข้อมูลติดต่อ: สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ
โทรศัพท์: (+๙๑) ๒๒-๒๓๖๓-๓๔๔๗
อีเมล: Thaiconsularmumbai@gmail.com

ภาพที่ 2 ประกาศสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ ที่ 1/2568 เรื่อง ประกาศสำหรับคนไทยที่จะเดินทางมายังอินเดีย ลงวันที่ 17 มกราคม 2568

Announcement

No. 1/2025

Notice for Thai Nationals Travelling to India

The Royal Thai Consulate-General in Mumbai wishes to remind Thai nationals traveling to India to exercise strict compliance with Indian laws and inspect belongings against prohibited items before entering India. This measure aims to prevent any involvement in the possession and transportation of marijuana and related products, which are classified as illegal narcotics in India. The following guidelines are provided for your information:

1. Marijuana is illegal in India

- Possession and/or smuggling of marijuana is a serious criminal offense in India, and can lead to arrest, imprisonment, and fines.

2. Do not accept items from unknown individuals

- Never carry luggage or items from unknown individuals.
- Carefully check your belongings against prohibited or restricted items before travelling.

3. Respect the local laws while travelling

- When travelling abroad, you are subject to the local laws, the Royal Thai Consulate-General cannot interfere in the judicial system of another country.

The Royal Thai Consulate-General in Mumbai urges all Thai nationals to respect the local laws of their destination country. Compliance with the local laws will help ensure a safe and trouble-free stay abroad.

Royal Thai Consulate-General,

Mumbai

17 January B.E. 2568 (2025)

Contact Information:

Royal Thai Consulate-General in Mumbai

Phone: +91-22-2363-3447 Email: Thaiconsularmumbai@gmail.com

ภาพที่ 3 ประกาศสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมุมไบ (ภาษาอังกฤษ) (Announcement No 1/2025 Notice for Thai Nationals Travelling to India dated 17 January B.E. 2568 (2025))

2.2.7.2 ด้านการให้ความเห็นแก่ส่วนราชการของไทยที่รับผิดชอบในเรื่องกัญชา

บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในการให้ความเห็นแก่ส่วนราชการไทยในการแก้ไขปัญหากลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศ สามารถแบ่งเป็น 2 แนวทาง ได้แก่

1) การให้ความเห็นแก่ส่วนราชการไทยที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยด้านยาเสพติด อาทิ

- การแสดงความกังวลและมีข้อเสนอแนะต่อการถอดกัญชาจากประมวลกฎหมายยาเสพติด เมื่อปี 2565 กระทรวงการต่างประเทศโดยกรมองค์การระหว่างประเทศได้แสดงความกังวลถึง สำนักงาน ป.ป.ส และสำนักงาน อ.ย. ต่อการที่รัฐบาลไทยมีแผนที่จะถอดกัญชาและกัญชงออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 โดยในหนังสือกระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งว่า เข้าข่ายละเมิดพันธกรณีอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1971 และอนุสัญญาต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ทั้งนี้ตามอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ 3 ฉบับดังกล่าว หาก INCB เห็นว่าการดำเนินการของรัฐบาลก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาต่าง ๆ ดังกล่าว ก็อาจเชิญผู้แทนมาร่วมหารือ เสนอแนะแนวทางแก้ไขการละเมิด กล่าวถึงรัฐบาลดังกล่าวในรายงานของ INCB และแจ้งให้รัฐบาลอื่น ๆ รวมถึงกรอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้สหประชาชาติทราบหรืออาจพิจารณาระงับส่งออกและ/หรือนำเข้ายา/วัตถุอื่นๆ ในอนุสัญญาฯ ไปยัง/จากรัฐบาลที่ละเมิดพันธกรณี นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้ให้ข้อเสนอแนะในการชะลอการถอดกัญชาออกจากรายชื่อยาเสพติดในประเภท 5 ออกไปก่อน จนกว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประกาศกฎกระทรวงหรือมาตรการข้อบังคับที่สำคัญเพื่อควบคุมกำกับดูแลด้านต่าง ๆ หรือพิจารณาองค์การระบุให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 โดยยกเว้นที่ได้รับอนุญาตให้ปลูก ผลิต ใช้ จำหน่ายหรือขายภายในประเทศเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์

อย่างไรก็ดี ข้อเสนอแนะดังกล่าวไม่ได้รับการพิจารณาดำเนินการ ซึ่งต่อมารัฐบาลไทยยังคงเดินหน้าถอดกัญชาออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยแม้ว่า กัญชายังคงเป็นสมุนไพรควบคุม (การนำกัญชาออกนอกประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ถือว่า ผิดกฎหมายไทย) แต่การเข้าถึงกัญชาอย่างง่ายขึ้นนำไปสู่การลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทยง่ายขึ้นเช่นกัน

- การแสดงความกังวลและมีข้อเสนอแนะต่อร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง พ.ศ.... ต่อมาในช่วงปี 2567 รัฐบาลไทยมีความพยายามที่จะเสนอร่างกฎหมายกัญชาที่ครอบคลุมและในกระบวนการรวบรวมความเห็นเข้าการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ได้สอบถามความเห็นจากกระทรวงต่าง ๆ ซึ่งในส่วน of กระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความเห็นผ่านหนังสือ 3 ฉบับ ซึ่งได้แจ้ง

ข้อสังเกตว่า ร่างดังกล่าวยังคงขอบเขตที่เปิดกว้างมากกว่าที่กำหนดในอนุสัญญาเดี่ยวฯ และอาจมีความหมายที่ไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะถือเป็นการปฏิบัติตามอนุสัญญาเดี่ยวฯ ซึ่งกำหนดให้การผลิตจำหน่าย ใช้ และครอบครองต้องจำกัดเพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น²⁵ และมาตรการการขออนุญาตและการคุ้มครองบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัด และการป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัดในทางที่ผิดตามที่กำหนดไว้ในร่าง พ.ร.บ. กัญชาฯ ไม่เพียงพอที่จะป้องกันการปลูกกัญชาหรือกัญชงในสถานหรือป้องกันการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัด ในทางที่ผิดในครัวเรือน

- การให้ข้อมูลตัวอย่างกรณีศึกษาของประเทศต่าง ๆ กระทรวงการต่างประเทศโดยกรมองค์การระหว่างประเทศได้รวบรวมข้อมูลจากการหารือระหว่างสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา กับประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่ประกาศให้กัญชาไม่ใช่ยาเสพติดผิดกฎหมาย อาทิ บางรัฐของสหรัฐอเมริกา แคนาดา และอุรุกวัย และจัดส่งให้สำนักงาน ป.ป.ส. และสำนักงาน อ.ย. พิจารณาใช้ประโยชน์

2) การให้ความเห็นแก่ส่วนราชการไทยที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาปรับปรุงการสกัดกั้นการลักลอบนำกัญชาออกจากต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศได้ส่งความเห็นให้แก่สำนักงาน ป.ป.ส. เป็นระยะเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบนำกัญชาออกนอกประเทศไทยตามนัยข้อ 2.2.1 นอกจากนี้ ทุกครั้งที่มิคนไทยต้องโทษจากการลักลอบยาเสพติดออกจากประเทศไทยและถูกจับกุมในต่างประเทศ และคดีที่ต่างประเทศได้รับการตัดสินเรียบร้อยแล้ว กระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุล) จะรายงานรายละเอียดเกี่ยวกับคดีดังกล่าวให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ป.ป.ส. และกรมศุลกากร กรมการกงสุลได้เคยแสดงความกังวลเกี่ยวกับปัญหาการลักลอบยาเสพติดออกจากประเทศไทยถึงบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และกรมศุลกากร นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่า บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) รับผิดชอบการตรวจสอบสัมภาระเที่ยวบินออก และกรมศุลกากร รับผิดชอบการตรวจสอบสัมภาระเที่ยวบินเข้า ซึ่งหากไม่มีการแจ้งเตือน (tip off) ก็จะไม่มีการสกัดกั้นซึ่งทำให้สัมภาระที่ขนยาเสพติดได้รับการปล่อยตลอด

3) ด้านการชี้แจงแก่ต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศได้ชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายกัญชาของไทยให้ประเทศที่แสดงความกังวล อาทิ สหราชอาณาจักร เป็นต้น รวมทั้ง

²⁵ มาตรา 25 ของร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง พ.ศ.... กำหนดว่า ผู้รับอนุญาตต้องควบคุมดูแลมิให้มีการบริโภคกัญชาเพื่อการสันตินาการในสถานที่ที่ได้รับอนุญาต และมาตรา 45 กำหนดว่า ห้ามผู้ใดบริโภคกัญชา กัญชง หรือสารสกัดเพื่อการสันตินาการ รวมถึงการใช้กัญชา กัญชง หรือสารสกัด เป็นวัตถุพิษหรือส่วนประกอบอาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร หรือเครื่องสำอางตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์อื่นใดตามที่กฎหมายเฉพาะที่บัญญัติไว้

INCB เพื่อให้ทราบทุกครั้ง INCB สอบถามและขอหารือ ในบริบทที่จะเป็นคุณแก่ไทยในช่วงระหว่างปี 2565-2567 โดยเฉพาะการชี้แจงว่า รัฐบาลไทยไม่ส่งเสริม (discourage) การใช้ทางสันตนาการ

อย่างไรก็ดี จนถึงปัจจุบัน ไทยยังไม่มีกฎหมายควบคุมโดยเฉพาะสำหรับกัญชาในระดับ พ.ร.บ. เนื่องจากว่า ร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง พ.ศ. ... ยังไม่ได้รับการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ดังนั้น ช่องว่างทางกฎหมายได้ส่งผลให้ INCB จึงยังแสดงความกังวลต่อสถานการณ์กัญชาของไทยตามนัยข้อ 2.2.6 อย่างไรก็ดี พัฒนาการล่าสุดจากการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวที่กำหนดให้ผู้ซื้อกัญชาต้องแสดงใบสั่งจ่ายยาออกโดยแพทย์ก่อนซื้อ กัญชาจะเป็นคำชี้แจงที่น่าเชื่อถือมากขึ้นที่สะท้อนการจำกัดการใช้กัญชาทางสุขภาพอย่างแท้จริง

2.2.8 การใช้กัญชาเป็นยาติดตัวขึ้นเครื่องบิน

2.2.8.1 ตามกฎกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การอนุญาตนำยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. 2567 และประกาศสำนักงาน อ.ย. เรื่อง กำหนดแบบบัญชีและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า และส่งออกยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 พ.ศ. 2567 นั้น อนุญาตให้ผู้ป่วยที่มียาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ติดตัวเพื่อใช้รักษาโรคเฉพาะตัว แต่ต้องขออนุญาตตามกฎหมายกระทรวงที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ สำหรับยาเสพติดให้โทษประเภท 2 และ 3 อนุญาตให้ผู้ป่วยนำติดตัวเข้าหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไทยในปริมาณที่จำเป็นสำหรับการใช้รักษาไม่เกิน 90 วัน โดยให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทางช่องทางออนไลน์ของสำนักงาน อ.ย. ไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนวันที่นำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไทยในแต่ละครั้ง พร้อมแนบใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองแพทย์ สำหรับวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2, 3 และ 4 อนุญาตให้ผู้ป่วยนำติดตัวเข้าหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไทยได้ในปริมาณที่จำเป็นสำหรับการใช้รักษาไม่เกิน 30 วัน พร้อมใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองแพทย์ โดยไม่ต้องขออนุญาตสำนักงาน อ.ย.

2.2.8.2 กรณีของกัญชา ซึ่งได้รับการปลดออกจากบัญชียาเสพติดเมื่อปี 2565 ดังนั้น การใช้กัญชาในทางการแพทย์จะต้องดำเนินการตาม พ.ร.บ. ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 ซึ่ง พรบ. สมุนไพร มาตรา 18 (6) กำหนดการนำเข้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อใช้เฉพาะตัว โดยมีปริมาณตามความจำเป็นที่ใช้ได้ไม่เกินเก้าสิบวัน (โดยไม่ต้องขออนุญาตจากสำนักงาน อ.ย.);

‘การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 18 บทบัญญัติมาตรา 17 ไม่ใช่บังคับแก่

(6) การนำเข้าผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อใช้เฉพาะตัว โดยมีปริมาณตามความจำเป็นที่ใช้ได้ ไม่เกินเก้าสิบวัน’

แต่มาตรการดังกล่าวกำหนดเพียงการ ‘นำเข้า’ และทั้งฉบับของ พร.บ. สมุนไพร ไม่ได้มีการระบุถึงการ ‘นำออก’

อย่างไรก็ดี กรณีใช้เป็นยาติดตัวระหว่างประเทศ จะต้องไปดูกฎหมายของประเทศที่จะนำเข้าด้วยว่าอนุญาตหรือห้ามนำเข้า อาทิ ผ่านเว็บไซต์ของ INCB ที่เผยแพร่ข้อมูลกฎหมายของแต่ละประเทศ กรณีผู้นำยาติดตัวใช้รักษา <https://www.incb.org/incb/en/travellers/index.html>

ดังนั้น จึงสรุปว่า หากนำกัญชาออกจากประเทศไทยแม้ว่าเป็นปริมาณที่น้อยมาก เพื่อเป็นยาติดตัวบนเครื่องบิน ก็ยังต้องขออนุญาตจากสำนักงาน อ.ย. ยกเว้นกรณีที่สารกัญชา THC ไม่เกินร้อยละ 0.2 นอกจากนี้ ประเด็นที่สำคัญยิ่งกว่า คือ กฎหมายของประเทศปลายทางเกี่ยวกับการนำเข้ากัญชาหรือสารกัญชา ซึ่งล้วนมีข้อต้องห้าม แม้ในปริมาณที่น้อย²⁶

2.3 สรุปผลการศึกษา

2.3.1 ผลกระทบดังกล่าวจะมองผ่านเลนส์ของประเด็นสำคัญในแผน ‘การต่างประเทศ 55/5 มี’

โดยเฉพาะด้าน Security/มีความมั่นคง ด้าน Standard/มีมาตรฐานสากล และ ด้าน Status/มีสถานะและเกียรติภูมิ ดังนี้

2.3.1.1 ประเด็นสำคัญด้าน Security/มีความมั่นคง

ปัญหา:

- คนไทยที่ต้องโทษในการลักลอบนำกัญชาออกจากไทยไปต่างประเทศ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญระหว่างปี 2567-2568 โดยมีสัดส่วนเป็นสตรีในจำนวนที่สูงกว่าชาย และ จำนวนกัญชาที่ลักลอบมีน้ำหนักมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

- มีรายงานว่า การลักลอบทั้งกรณีผู้ลักลอบเป็นชาวไทยและชาวอังกฤษ ได้รับการว่าจ้างให้ลักลอบ ดังนั้น จึงสะท้อนการดำเนินการเป็นขบวนการ ซึ่งบางกรณีอาจมีนัยเป็น อาชญากรรมข้ามชาติ

- มาตรการสกัดกั้นการลักลอบกัญชาต่อสัมภาระโหลดใต้ท้องเครื่องบิน ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเป็น

2.3.1.2 ประเด็นสำคัญ Standard/มีมาตรฐานสากล

ปัญหา

²⁶ สัมภาษณ์ นาย Rob van den Berg เจ้าหน้าที่ตำรวจเนเธอร์แลนด์ สถานเอกอัครราชทูตเนเธอร์แลนด์ประจำ ประเทศไทย 30 กรกฎาคม 2568

- ระหว่างปี 2565-2567 มีช่องโหว่ในพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย ด้านการบริโภคกัญชา เนื่องจากไม่ต้องมีใบรับรองแพทย์ในการซื้อกัญชา

- ปัจจุบันแม้ว่า ต้องมีใบรับรองแพทย์สำหรับซื้อกัญชาเสฟ ซึ่งสอดคล้องกับ กรอบอนุสัญญายาเสพติดระหว่างประเทศ แต่มาตรฐานที่ต่างประเทศ อาทิ สหราชอาณาจักรและ INCB ประสงค์ให้ไทยปรับปรุงคือ ควรมีการจำกัดปริมาณการปลูกของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ปลูก เพื่อการแพทย์ และควรมีการจำกัดปริมาณกัญชาสำหรับผู้ป่วยถือไว้ครอบครองเพื่อไว้รักษาตนเอง เท่านั้น โดยควรมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนผ่านกฎหมายหรือระเบียบทางการ

2.3.1.3 ประเด็นสำคัญ Status/มีสถานะและเกียรติภูมิ

ปัญหา

- การเฟื่องฟูของชาวไทยที่เดินทางออกจากไทยไปต่างประเทศ
- นักท่องเที่ยวชาวจีนและกลุ่มครอบครัวไม่ชอบกลิ่นกัญชาในประเทศไทย

2.3.2 ข้อเสนอของกระทรวงการต่างประเทศที่ไม่ได้รับการพิจารณา

แม้ว่า กระทรวงการต่างประเทศได้แสดงความกังวลตั้งแต่มีความพยายามจะถอด กัญชาจากการเป็นยาเสพติด จนถึงการจัดทำร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง แต่รัฐบาลไทยที่มีพรรคภูมิใจไทย เป็นพรรคร่วมรัฐบาลในช่วงปี 2565- 2567 ก็ไม่ได้นำข้อกังวลและข้อเสนอแนะของกระทรวงการ ต่างประเทศ โดยเฉพาะการชะลอการถอดกัญชาออกจากยาเสพติดจนกว่าจะมีกรอบกฎหมายควบคุม ชัดเจนให้เป็นเพื่อการแพทย์เท่านั้น

2.3.3 บทบาทของพรรคภูมิใจไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการควบคุมกัญชา

การที่พรรคภูมิใจไทยไม่ได้เป็นพรรคร่วมรัฐบาลเมื่อเดือนมิถุนายน 2568 เป็นจุดเปลี่ยน สำคัญที่พรรคเพื่อไทย โดยการนำจากอดีตนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร และนายสมศักดิ์ เทพสุทิน สมาชิกพรรคเพื่อไทย ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ในขณะนั้น) ได้ปรับให้ แนวทางการซื้อกัญชาเพื่อการแพทย์รัดกุมขึ้น ผ่านการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2568 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2568 ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2568 นายทักษิณฯ ได้กล่าวปาฐกถาเรื่องยาเสพติด ณ สำนักงาน ป.ป.ส. ว่า;

‘ดูหลายประเทศที่กัญชาเสรี เขา regulate ดังนั้น ประเทศไทยอาจออกประกาศไป ก่อนการแก้ไขกฎหมาย หากทำให้เร็วกว่า เพราะตอนนี้การท่องเที่ยวได้รับผลกระทบ อาทิ กรณี นักท่องเที่ยวอินเดียไม่รู้ ว่า ทาน brownie กัญชาที่ภูเก็ต /ดูตัวอย่าง coffee shops ขายกัญชา ที่เนเธอร์แลนด์’

ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนว่า นายทักษิณฯ น่าจะมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ กระทรวงสาธารณสุขออกประกาศดังกล่าว แทนที่จะรอร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง ซึ่งกระบวนการออก

พ.ร.บ. ใช้เวลานาน เพราะปัจจุบันร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวมีร่างฉบับรูปแบบต่าง ๆ จำนวนหลายร่าง และ ยังไม่ได้ข้อสรุปร่างสุดท้ายที่จะนำเข้าคณะรัฐมนตรี

2.3.4 การให้บริษัทภาคเอกชนมีความรับผิดชอบหลักในการตรวจสอบภาระโหลตใต้ท้องเครื่องบินในเที่ยวบินขาออก

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำกำไรเพื่อผู้ถือหุ้น ไม่ได้มีอาณัติทางกฎหมายในการสกัดกั้นยาเสพติดตั้งเช่นกรมศุลกากร ดังนั้น แนวทางในการสกัดกั้นยาเสพติดออกนอกประเทศไทย น่าจะมีแนวทางในการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพและอย่างเป็นระบบมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะในฐานะที่ไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางของการท่องเที่ยวของโลก ซึ่งมีการเดินทางเข้า-ออกเป็นจำนวนมาก

บทที่ 3

ข้อเสนอ

3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผู้เขียนเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายตาม ‘การต่างประเทศ 5S/5 มี’ เช่นกันเพื่อสอดคล้องกับประเด็นปัญหาดังกล่าว โดยจะระบุโอกาสในแต่ละประเด็นสำคัญ และกำหนดแนวทางโดยใช้โอกาสดังกล่าว ดังนี้

3.1.1 ประเด็นสำคัญ Security/มีความมั่นคง

โอกาส คณะกรรมการร่วมแก้ปัญหาการลักลอบส่งออกกัญชา (จัดตั้งเมื่อ 21 พ.ค. 2568)²⁷ มีหน้าที่และอำนาจกำหนดแนวทาง และวางแผนการลงพื้นที่บังคับใช้กฎหมาย จับกุม ตรวจยึด การกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการลักลอบส่งออกสมุนไพรควบคุม (กัญชา) ไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งรักษาการผู้อำนวยการใหญ่บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นสมาชิกคณะกรรมการฯ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า พร้อมให้ความร่วมมือในการลงทุนซื้อเครื่องมือในการตรวจสอบการให้ประสิทธิภาพมากขึ้น และพิจารณาจัดหาสุนัขดมกลิ่น

²⁷ มีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน และกรรมการอีก 15 คน ดังนี้ 1.ปลัดกระทรวงสาธารณสุข 2. อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 3.อธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้แทน 4.อธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้แทน 5. ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ 6. ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง หรือผู้แทน 7.กรรมการผู้อำนวยการใหญ่บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) 8. ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรตรวจสอบสินค้าท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 9. ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานดอนเมือง 10. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 11. ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง 12. ผู้อำนวยการท่าเรือแห่งประเทศไทย 13. นายแพทย์ ฐานิรัตน์ รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 14. นายพันศักดิ์ โชติชนะเดชาวงศ์ ผู้อำนวยการกองควบคุมและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้าน กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 15. น.ส.ณัฐริรา ชัชจิรากุลโรจน์ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 16. น.ส.อรจิรา ทองสุกมาก นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ กลุ่มคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและแพทย์พื้นบ้าน กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

แนวทาง กระทรวงการต่างประเทศเป็นสมาชิกคณะกรรมการฯ ดังนั้น กระทรวงการต่างประเทศ ควรดำเนินการเชิงรุกมากขึ้นในการผลักดันการตรวจสกัดกักยาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผลักดันความร่วมมือกับหน่วยงานป้องกันยาเสพติดในต่างประเทศ

3.1.2 ประเด็นสำคัญ Standard/มีมาตรฐานสากล

โอกาส

1) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2568 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2568 ซึ่งกำหนดให้ต้องมีใบรับรองแพทย์ในการซื้อกัญชา เป็นกฎหมายที่สำคัญที่จำกัดการบริโภคกัญชาเฉพาะทางการแพทย์ นอกจากนี้ ประกาศดังกล่าวยังได้เพิ่มข้อกำหนดกับการจำหน่ายสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้าในประเทศ ระหว่างผู้ได้รับใบอนุญาตในการค้ากัญชา

2) หลายประเทศ อาทิ ออสเตรเลียและสหรัฐฯ เป็นต้น ได้ปรับคำแนะนำให้สอดคล้องกับประกาศดังกล่าวโดยระบุว่า การบริโภคกัญชาในไทยใช้เฉพาะทางการแพทย์เท่านั้น

แนวทาง

1) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง INCB กับหน่วยงานไทย เพื่อนำข้อเสนอแนะของ INCB ไปปฏิบัติ

2) ขอรับแนวปฏิบัติที่ดีของประเทศที่เปิดให้มีการเสพกัญชาทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์

3.1.3 ประเด็นสำคัญ Status/มีสถานะและเกียรติภูมิ

ความท้าทาย/ความเสี่ยง

ในช่วงที่พรรคเพื่อไทยเป็นแกนนำของรัฐบาลระหว่างปี 2566- สิงหาคม 2568 และมีรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขเป็นสมาชิกพรรคเพื่อไทย น่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้รัฐบาลไทยจำกัดการบริโภคกัญชาเฉพาะทางการแพทย์อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2568 ลงวันที่ 23 มิถุนายน 2568 ที่กำหนดให้มีใบสั่งจ่ายยาจากแพทย์ในการซื้อกัญชาที่ร้านกัญชาในประเทศไทย

ล่าสุด ภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรี โดยพรรคเพื่อไทยเป็นแกนนำ ได้รับสั่งจากศาลรัฐธรรมนูญ ในการพ้นหน้าที่เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2568 และต่อมานายอนุทิน ชาญวีรกูล หัวหน้าพรรคภูมิใจไทย ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2568 จึงเป็นที่จับตามองว่า รัฐบาลชุดใหม่ที่มีพรรคภูมิใจไทยเป็นแกนนำ จะดำเนินนโยบายกัญชาอย่างไร

อย่างไรก็ดี ในนโยบายเร่งด่วนที่ นรม. อนุทินฯ ได้กำหนด ไม่ได้มีเรื่องกัญชา ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า รัฐบาลชุดนี้มีแผนที่จะยุบสภาใน 4 เดือน และเป็นเสมือน ‘รัฐบาลเฉพาะกิจ’

แนวทาง

กระทรวงการต่างประเทศควรเดินทางประชาสัมพันธ์ข้อมูลป้องกันการลักลอบอย่างเป็นระบบและครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้ไม่ขึ้นกับพรรคใดครองอำนาจ เนื่องจากการลักลอบการนำกัญชาออกจากราชอาณาจักรไทยเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายไทยมาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองใด

3.2 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

3.2.1 การสกัดกั้นกัญชาและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ผ่านการให้ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่วมแก้ปัญหาการลักลอบส่งออกกัญชา ในฐานะที่กระทรวงการต่างประเทศเป็นสมาชิก ดังนี้

3.2.1.1 จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจเพื่อเฝ้าระวัง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ศุลกากรรับผิดชอบควบคู่กับบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ในการตรวจสอบสกัดกั้นยาเสพติดในสัมภาระที่โหลดใต้ท้องเครื่องบินเที่ยวบินขาออกจากประเทศไทย โดยไม่ปล่อยให้มีความรับผิดชอบของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เพียงหน่วยงานเดียวในการตรวจสอบสกัดกั้น

3.2.1.2 จัดทำคู่มือปฏิบัติงานสกัดกั้นการลักลอบกัญชา เสนอให้คณะกรรมการฯ โดยจัดทำร่างแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการตรวจสอบสกัดกั้นโดยใช้แนวปฏิบัติที่ดีที่ได้เรียนรู้จาก Home Office สหราชอาณาจักร อาทิ การ profiling ผู้โดยสารขาออก และขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ตรวจสัมภาระก่อน check in เป็นต้น

3.2.1.3 ส่งเสริมความร่วมมือกับสายการบิน ขอความร่วมมือทุกสายการบินเพิ่มคำถามและคำถามเตือนตอน check in ผู้โดยสารเพื่อแจ้งว่า การนำกัญชาออกจากประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตจะถูกต้องโทษทั้งจากรัฐบาลไทย (โทษฐานที่นำสมุนไพรควบคุมออกโดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทย) และรัฐบาลของประเทศปลายทาง (โทษฐานนำยาเสพติดเข้าประเทศปลายทาง)

3.2.1.4 ป้ายเตือน ติดป้ายประกาศเตือนการห้ามนำกัญชาออกจากประเทศไทย โดยไม่ได้รับอนุญาตในจุดต่าง ๆ ในทุกสนามบินนานาชาติของไทย และจุดผ่านแดนต่าง ๆ ของไทย โดยเฉพาะจุดผ่านแดนท่าช้างเหล็กเพื่อเตือนให้นักท่องเที่ยวและผู้เดินทางทราบถึงข้อห้าม

3.2.1.5 เพิ่มความถี่ในการตรวจสอบสินค้าที่เข้าข่ายต้องสงสัย ณ จุดตรวจศุลกากร เช่น ท่าอากาศยานและท่าเรือ เพื่อป้องกันการซุกซ่อนกัญชาหรือผลิตภัณฑ์จากกัญชา

3.2.1.6 การใช้เทคโนโลยี โดยเสนอให้บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และกรมศุลกากรนำเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น เครื่องสแกนสัมภาระ และสุนัขดมกลิ่น มาช่วยในการตรวจจับกัญชาในสัมภาระทุกใบ ไม่เพียงแต่ตรวจจับระเบิด

3.2.2 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาข้อแนะนำจากต่างประเทศ โดยเฉพาะ INCB อย่างจริงจังและแนวปฏิบัติที่ดีจากประเทศต่าง ๆ โดยประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงาน อ.ย. กรมการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก สำนักงาน ป.ป.ส. กรมองค์การระหว่างประเทศ และ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย (ในระหว่างรอร่าง พ.ร.บ. กัญชาฯ) ในประเด็นดังต่อไปนี้

3.2.2.1 การออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขเพื่อกำหนดให้มีเภสัชกรประจำร้านกัญชาเพื่อจำหน่ายกัญชา เป็นต้น ควบคู่กับการจัดการอบรมเภสัชกรประจำร้านกัญชาโดยกระทรวงสาธารณสุข

3.2.2.2 การจำกัดปริมาณและพื้นที่การผลิต/ปลูกกัญชา โดยการควบคุมปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการภายในประเทศ เพื่อไม่ให้เกิดส่วนเกินที่จะถูกนำไปลักลอบออกนอกประเทศได้ง่ายและการกำหนดจำนวนต้นกัญชาที่สามารถปลูกหรือผลิตได้ในแต่ละครัวเรือน

3.2.2.3 การตรวจจับป้องกันการปลูก/ผลิตกัญชาโดยผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาต

3.2.2.4 พัฒนาระบบการตรวจสอบปริมาณการปลูกกัญชาครอบคลุมทั่วประเทศไทย ที่แม่นยำ โดยสำนักงาน อ.ย. ซึ่งรวมถึงการสร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) เพื่อติดตามการเคลื่อนย้ายกัญชาตั้งแต่แหล่งผลิตไปจนถึงปลายทาง

3.2.3 การสร้างความตระหนักรู้และการสื่อสาร

กระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุล) ส่งการให้ทุกสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ทั่วโลกเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อกฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการนำกัญชาออกจากประเทศไทย เพื่อให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้าใจถึงความเสี่ยงและบทลงโทษ อย่างสม่ำเสมอทั้งทาง Facebook และเว็บไซต์ของสำนักงานตน

3.2.4 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสำนักงาน ป.ป.ส. ของไทยกับหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของประเทศปลายทางที่มีปัญหาการลักลอบกัญชาออกจากประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยเฉพาะข่าวกรอง (tip off) ขบวนการยาเสพติด

3.2.5 การพิจารณาออกกฎหมายให้กัญชากลับไปเป็นยาเสพติดเหมือนเดิม (relist)

โดยทำประชาพิจารณ์ โดยหากเอาผลประโยชน์ของเศรษฐกิจและความมั่นคงของไทยเป็นที่ตั้ง โทษของการถอดกัญชาจากพืชยาเสพติดได้นำไปสู่ความสูญเสีย และก่อภัยความมั่นคงต่อไทยและกระทบกับประเทศอื่น ๆ มากกว่าประโยชน์ที่ประเทศไทยและคนไทยได้รับ และประเทศตะวันตก เช่น สหราชอาณาจักร ได้แสดงความยินดีที่รัฐบาลไทยได้ออกประกาศกำหนดให้ใช้ใบรับรองแพทย์ในการซื้อกัญชา ซึ่งรวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวครอบครัว (family segment) ที่จะเลือกมาเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งผลประโยชน์ที่ได้รับจะมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาสุขภาพเพื่อสันทนาการ ซึ่งเป็นกลุ่มเล็ก (niche market) นอกจากนี้ ความกังวลของประเทศตะวันตกที่เพิ่มขึ้น

อาจเป็นความเสี่ยงในการเจรจาในกรอบอื่นๆ ของรัฐบาลไทยกับสหราชอาณาจักรและอียู โดยเฉพาะความพยายามในการยกเลิกการขอ Schengen Visa ให้กับคนไทย

อนึ่ง การทำประชาพิจารณ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับสถานะของพรรคภูมิใจไทยด้วยว่าเป็นพรรครัฐบาลหรือฝ่ายค้าน ในการเลือกตั้งทั่วไปในครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

นาย Rob van den Berg. เจ้าหน้าที่ตำรวจเนเธอร์แลนด์ สถานเอกอัครราชทูตเนเธอร์แลนด์ประจำ
ประเทศไทย. สัมภาษณ์. 30 กรกฎาคม 2568

นายศรัณย์ เถตานุรักษ์. นักการทูต (ที่ปรึกษา). สัมภาษณ์. 8 ส.ค. 2568

นายอำนาจ พลະพลีวัลย์. ผู้อำนวยการกองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ
กรมการกงสุล. สัมภาษณ์. 26 ส.ค. 2568

Report of the International Narcotics Control Board for 2022.

Report of the International Narcotics Control Board for 2024.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

เอกสารประชาสัมพันธ์เรื่อง ‘ลักลอบส่งออกกัญชามีความผิดกฎหมาย’²⁸

ลักลอบส่งออก กัญชา มีความผิดทางกฎหมาย

ประเทศไทย

ประเทศปลายทาง

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 กำหนดให้ “ช่อดอกกัญชา” เป็น สมุนไพรควบคุม

ลักลอบส่งออก หลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อยกเว้นในการส่งออก

มีความผิดตาม • พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 มาตรา 78 **จำคุกไม่เกิน 1 ปี / ปรับไม่เกิน 20,000 บาท / ทั้งจำทั้งปรับ**

• พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 242 **จำคุกไม่เกิน 10 ปี / ปรับไม่เกิน 4 แสนบาทรวมอากร / ทั้งจำทั้งปรับ**

มาตรา 244 **จำคุกไม่เกิน 10 ปี / ปรับไม่เกิน 500,000 บาท / ทั้งจำทั้งปรับ**

มีปริมาณ THC เกินกว่า 0.2 %

ลักลอบส่งออก

มีความผิดตาม ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 148 วรรคหนึ่ง **จำคุกไม่เกิน 5 ปี และ ปรับไม่เกิน 500,000 บาท**

มาตรา 148 วรรคสอง (เพื่อการค้ายาเสพติดในประชาชน) **จำคุก 1 ปี - 5 ปี และ ปรับตั้งแต่ 100,000 - 1,000,000 บาท**

ใบไม้หรือ ลำต้น หรือ กิ่งก้าน ราก ต้องตรวจสอบการอนุญาตนำเข้าของประเทศไทย โดยอาจต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงของประเทศไทยก่อนนำเข้าหรือก่อนนำขึ้นเครื่องบิน

ผลิตภัณฑ์ ต้องดำเนินการขออนุญาตนำเข้าของประเทศไทย

ผลิตภัณฑ์ ต้องดำเนินการขออนุญาตนำเข้าของประเทศไทย

ช่อดอกกัญชา

การนำเข้า

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดพืช จากแหล่งที่กำหนดเป็นสิ่งต้องห้าม ขยายวง และเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติกัญชา พ.ศ. 2507 (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2565 (พ.ร.บ. กัญชา พ.ศ. 2507) กำหนดให้ “ส่วนหนึ่งส่วนของพืชในสกุลแคนนาบิส” เป็น สิ่งต้องห้าม

การนำเข้า ต้องขออนุญาต

● **ลักลอบนำเข้าสิ่งต้องห้าม (ฝ่าฝืน ม. 8 และ ม. 10) มาตรา 21 จำคุกไม่เกิน 1 ปี / ปรับไม่เกิน 20,000 บาท / ทั้งจำทั้งปรับ**

● **หลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อยกเว้น ตาม พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 244 จำคุกไม่เกิน 10 ปี / ปรับไม่เกิน 500,000 บาท / ทั้งจำทั้งปรับ**

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

การส่งออก

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 (พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542) กำหนดให้ “ช่อดอกกัญชา” เป็น สมุนไพรควบคุม

การส่งออก ต้องขออนุญาต

● **ลักลอบส่งออกสมุนไพรควบคุม (ฝ่าฝืน ม. 46) มาตรา 78 จำคุกไม่เกิน 1 ปี / ปรับไม่เกิน 20,000 บาท / ทั้งจำทั้งปรับ**

● **หลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อยกเว้น ตาม พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 244 จำคุกไม่เกิน 10 ปี / ปรับไม่เกิน 500,000 บาท / ทั้งจำทั้งปรับ**

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

²⁸ จัดทำโดยสำนักงาน ป.ป.ส.

ภาคผนวก ค.

แบบการแจ้งรายละเอียดการส่งออกสมุนไพรควบคุมรายครั้ง (กัญชา) (แบบ ภ.ท. 32)

แบบ ภ.ท. 32 (Form T.K. 32)

แบบการแจ้งรายละเอียดการส่งออกสมุนไพรควบคุมรายครั้ง (กัญชา)
Form for Reporting Details of Controlled Herb Export per time

เลขรับแจ้งที่ (Reference No.)
วันที่ (Date)

เรียน ☐ นายทะเบียนกลาง หมายถึง อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก)
(Central registrar (Director-General of Department of Thai Traditional and Alternative Medicine))

☐ นายทะเบียนจังหวัด หมายถึง นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด.....
(Provincial registrar (.....Provincial Public Health Medical Doctor))

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลผู้ส่งออก (Part 1 Details of Exporter)

๑.๑ ชื่อผู้รับใบอนุญาต.....
(Name of Licensee (ชื่อผู้รับใบอนุญาตภาษาอังกฤษ).....)

๑.๒ เลขที่ใบอนุญาต (License No.).....

๑.๓ สถานประกอบการ/ที่ทำการชื่อ.....
(Name of Establishment.....)

๑.๔ ที่ตั้งสถานประกอบการ.....
(Address of Establishment.....)

๑.๕ กัญชาที่ส่งออก (Exported Cannabis)

ชื่อพืช (Name of Plants)	ปริมาณ Quantity	มูลค่า (Value)	แหล่งกำเนิด (Place of origin)

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลการส่งออกประเทศปลายทาง (Part 2 Details of Destination Country Export)

๒.๑ ชื่อ-นามสกุล/บริษัท.....
(Full name/ Name of Establishment.....)

๒.๒ ที่ตั้งสถานประกอบการ.....
(Address of Establishment.....)

๒.๓ หมายเลขโทรศัพท์ (Telephone No.)..... ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail address).....

๒.๔ เลขที่ใบอนุญาตให้นำเข้า (Permit to import) (ถ้ามี).....
(Import License No. (Permit to import) (if any))

๒.๕ ช่องทางการขนส่ง (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ☐)
(Transportation channel: please mark ✓ in ☐)

☐ ทางบก (By truck) ☐ ทางน้ำ (Sea freight) ☐ ทางอากาศ (Air freight)
☐ รถไฟ (By train) ☐ ทางไปรษณีย์ (By mail) ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
Others (please specify)

ลงชื่อ.....ผู้รับแจ้ง
(.....) (Signature of Performing officer)
พนักงานเจ้าหน้าที่ (The Competent Official)

๒.๖ ปริมาณกัญชาที่ส่งออก (Quantity of Exported Cannabis)

แบบ ภ.ท. ๓๒ (Form T.K. 32)

รายการ (Item List)	น้ำหนัก (กรัมแห้ง)/ชิ้น (Weight (gram)/a dried piece)	จำนวน(ชิ้น) (Amount (piece))	รวมปริมาณกัญชา (กรัมแห้ง) (Total quantity of cannabis (grams of dried pieces))
ปริมาณกัญชาที่อนุญาตให้นำเข้า อ้างอิงตาม Permit to Import (ถ้ามี) (The quantity of cannabis allowed to be imported is referenced to the Permit to Import (if any).)			
ปริมาณกัญชาที่สั่งซื้อ อ้างอิงตามคำสั่งซื้อ หรือสัญญาจะซื้อขาย (The quantity of ordered cannabis is referenced to the purchase order or sale agreement.)			

เอกสารหลักฐาน (Evidence document)

(๑) สำเนาใบอนุญาตให้ส่งออกสมุนไพรควบคุม (กัญชา)

(A copy of the license to export controlled herbs (cannabis).)

(๒) เอกสารหรือหลักฐานประกอบการพิจารณาจำนวนหรือปริมาณกัญชาที่ส่งออก เช่น คำสั่งซื้อ (Purchase order), สัญญาจะซื้อขาย (Sales Agreement)

(Supporting document or evidence for consideration on the amount or quantity of cannabis to be exported, such as Purchase order, Sales Agreement.)

(๓) เอกสารหรือหลักฐานยืนยันการอนุญาตให้นำเข้าจากประเทศปลายทาง (Permit To Import) (ถ้ามี)

(Document or evidence confirming a permission to import from the country of destination (Permit To Import) (if any))

ข้อกำหนดเพิ่มเติม (Additional requirements)

(๑) ภายหลังจากได้รับใบขนส่งสินค้าขาออกจากกรมศุลกากร ให้ส่งสำเนาใบขนส่งสินค้า ขาออกให้แก่ผู้อนุญาตทราบด้วย

(After receiving an export declaration from the Customs Department, the licensee shall submit a copy of the such export declaration to the licensor for information.)

(๒) แบบการแจ้งรายละเอียดการส่งออกสมุนไพรควบคุมรายครั้ง (กัญชา) มีอายุ ๑๘๐ วัน นับถัดจากวันที่ออกให้

(The Form of Reporting Details of Controlled Herb (cannabis) Export per time is valid for 180 days from the date of issue.)

(๓) แบบสำเนาใบอนุญาตให้ส่งออกสมุนไพรควบคุม (แบบ ภ.ท. ๑๐) คู่กับแบบ ภ.ท. ๓๒ ทุกครั้งที่มีการส่งออก โดยให้ผู้ขอแจ้ง/ ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ ลงลายมือรับรอง (เอกสารทั้งสองฉบับ ต้องลงลายมือชื่อโดยบุคคลเดียวกันเท่านั้น)

(A copy of the license to export controlled herbs (cannabis) (Form T.K.10) should be attached together with Form T.K.32 for every single export. In addition, an applicant or authorized person requested to sign on a copy of Form T.K.10 and Form T.K.32 must be the same person.)

ลงชื่อ.....ผู้ขอแจ้ง/ผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ
(.....) (Signature of Applicant/Authorized person)

ออกให้ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.
Issue on Date Month Year

ลงชื่อ.....ผู้รับแจ้ง
(.....) (Signature of Performing officer)

พนักงานเจ้าหน้าที่ (The Competent Official)

ภาคผนวก ง.
สถิติและข้อมูลการลักลอบนำยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)
ออกจากประเทศไทยในปัจจุบัน²⁹

ผู้รายงาน	ประเทศ/เขต อาณาในรายงาน	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)	ข้อสังเกต
ภูมิภาคเอเชีย			
สถานเอกอัครราชทูต (สอท.) ณ กรุงมะนิลา	ฟิลิปปินส์	ยาเสพติดภาพรวม = 7 คน (เฉพาะกัญชา 1 คน)	- มีคนไทยถูกจับกุมในข้อหาลักลอบ นำเข้า/ครอบครองกัญชาจำนวน 1 ราย - กรมศุลกากรฟิลิปปินส์แจ้ง สอท. ระหว่าง ส.ค. 2567-ม.ค. 2568 รวม 3 ครั้ง ว่าพบยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงกัญชาและน้ำมันกัญชาใน กล่องพัสดุที่ขนส่งมาในตู้คอนเทนเนอร์ ทางเรือซึ่งมีต้นทางมาจากไทยและ จุดหมายปลายทางที่ฟิลิปปินส์
สอท. ณ กรุงจาการ์ตา	อินโดนีเซีย	ยาเสพติดภาพรวม = 33 คน (สถิติเฉพาะกัญชาไม่ทราบตัวเลข ทั้งนี้ ประเภทยาเสพติดส่วนใหญ่ คือ ยาไอซ์ ยาอี โคเคน และ กัญชา)	คนไทยที่ถูกจับกุมในข้อหาที่เกี่ยวข้องกับ กัญชาได้เดินทางโดยเที่ยวบินพาณิชย์ จากไทยไปยังเกาะบาหลี โดยพกพา กัญชาและอุปกรณ์เสพกัญชามาเพื่อใช้ ส่วนตัว
สอท. ณ กรุงย่างกุ้ง	เมียนมา	ยาเสพติดภาพรวม = 56 คน (สถิติเฉพาะกัญชาไม่ทราบตัวเลข)	การลักลอบนำเข้ากัญชาจากไทยยังคง เป็นปัญหาใหญ่ของเมียนมา โดยใน หนึ่งเดือน ทางกรมเมียนมาสามารถ จับกุมได้ประมาณ 30-40 คดี ซึ่งผู้ ลักลอบส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมา ที่อาศัยอยู่ในไทยและส่งกัญชาผ่าน ทางเมืองเมียวดีหรือท่าขี้เหล็กเข้ามา กระจายไปทั่วประเทศเมียนมา
สอท. ณ กรุงโคลัมโบ	ศรีลังกา	ยาเสพติดภาพรวม = 5 คน (เฉพาะกัญชา 3 คน)	คนไทยเพิ่งถูกจับกุมในข้อหาลักลอบ ขนยาเสพติดเข้ามายัง

²⁹ สถานะ ส.ค. 2568

ผู้รายงาน	ประเทศ/เขต อาณาในรายงาน	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)	ข้อสังเกต
		1) หญิงไทยถูกจับกุมเมื่อ 15 พ.ย. 2567 ถูกจับกุมที่ทำอากาศยาน BIA เนื่องจากตรวจพบกัญชา จำนวน 10 กิโลกรัม (กก.) ใน กระเป๋าเดินทาง ซึ่งบุคคลดังกล่าว เดินทางจากไทยเข้าศรีลังกาด้วย เที่ยวบิน TG307 2) ชายไทยถูกจับกุมเมื่อ 17 พ.ค. 2568 ถูกจับกุมที่ทำอากาศยาน BIA เนื่องจากตรวจพบกัญชา จำนวน 1 กก. ในกระเป๋าเดินทาง ซึ่งบุคคลดังกล่าวเดินทางจาก อินเดียเข้าศรีลังกาด้วยเที่ยวบินที่ AI276 3) ชายไทยถูกจับกุมที่ทำอากาศยาน BIA เนื่องจากตรวจพบกัญชา จำนวน 7 กก. ในกระเป๋าเดินทาง ซึ่งบุคคลดังกล่าวเดินทางจาก มาเลเซียเข้าศรีลังกาด้วยเที่ยวบิน ที่ MH179	ศรีลังกาในช่วงปลายปี 2567-2568 เนื่องจากศรีลังกาได้ยกเลิกการตรวจ ลงตราให้กับผู้ถือหนังสือเดินทาง ธรรมดาของไทยตั้งแต่ปี 2567 กอปร กับรัฐบาลใหม่ของศรีลังกาที่ได้เข้ามา บริหารประเทศตั้งแต่ปลายปี 2567 มีนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่าง จริงจัง
สอท. ณ กรุงนิวเดลี	อินเดีย (เฉพาะพื้นที่ กงสุลของ สอท.)	- ยาเสพติดภาพรวม = 8 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 7 คน) คดีที่ 1: ชายไทยอายุ 23 ปี ลักลอบนำเข้ากัญชา ถูกจับกุมเมื่อ 2 ก.พ. 2568 คดีที่ 2: หญิงไทยอายุ 32 ปี และ หญิงไทยอายุ 47 ปี ร่วมกัน ลักลอบนำเข้ากัญชาจำนวน 27 กก. จับกุมเมื่อ 21 ก.พ. 2568 คดีที่ 3: ชายไทยลักลอบนำเข้า กัญชาจำนวน 18 กก. จับกุมเมื่อ 3 มี.ค. 2568 คดีที่ 4: หญิงไทยอายุ 30 ปี	- ปัญหาคนไทยลักลอบยาเสพติด โดยเฉพาะกัญชา นำเข้ามายังอินเดีย มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และในแต่ละ ครั้งมีจำนวนมาก ทางกรมอินเดียนได้ เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจค้น ผู้โดยสารต้องสงสัย โดยจะมีเจ้าหน้าที่ ศุลกากรอินเดียยื่นตรวจหนังสือ เดินทาง/เอกสารเดินทางที่ประตู เครื่องบิน - สำนักงานศุลกากรของอินเดียได้ เผยแพร่การจับกุมคนอินเดียและ ต่างชาติ รวมถึงคนไทยที่ลักลอบขน กัญชาเข้าประเทศ ผ่านช่องทาง

ผู้รายงาน	ประเทศ/เขต อาณาในรายงาน	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)	ข้อสังเกต
		ลักลอบนำเข้ากัญชาจับกุมเมื่อ 5 มี.ค. 2568 คดีที่ 5: หญิงไทยอายุ 67 ปี และ หญิงไทยอายุ 50 ปี ร่วมกัน ลักลอบนำเข้ากัญชาจำนวน 2 กก. จับกุมเมื่อ 13 พ.ค 2568 - ทั้ง 7 คนดังกล่าวใช้วิธีลักลอบ ทางเครื่องบิน และอยู่ระหว่าง จำคุกและรอต้าเนิน คดี	บัญชี X ซึ่งมีการระบุบุคคล สัญชาติ และเส้นทางการบิน
สถานกงสุลใหญ่ (สกลญ.) ณ เมืองมูมไบ	พื้นที่กงสุลของ สกลญ.	ยาเสพติดภาพรวม = 3 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 3 คน) 1) หญิงไทยลักลอบนำเข้ากัญชา จำนวน 11 กก. ถูกจับกุมเมื่อ 19 ธ.ค. 2567 2) ชายไทยลักลอบนำเข้ากัญชา จำนวน 5 กก. ถูกจับกุมเมื่อ 16 ธ.ค. 2567 และ 3) หญิงไทยลักลอบนำเข้ากัญชา จำนวน 2 กก. ถูกจับกุมเมื่อ 15 ม.ค. 2568 ทั้งนี้ ทั้ง 3 คนดังกล่าวถูกจับกุม เดินทางทางอากาศและถูกจับกุมที่ ท่าอากาศยานที่อินเดีย และ ขณะนี้ถูกคุมขังในเรือนจำที่ อินเดีย	ในช่วงปลายปี 2567- ต้นปี 2568 มี แนวโน้มคนไทยลักลอบขนยาเสพติด เพิ่มขึ้น โดยผู้ต้องหาส่วนใหญ่เป็น หญิงไทยซึ่งอาจตกเป็นเหยื่อหรือมี ส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ สนามบิน สุวรรณภูมิเป็นต้นทางหลักในการ ลักลอบขนยาเสพติด โดยใช้เที่ยวบิน ตรงมายังเมืองมูมไบและเมืองอาห์เม ดาบัด โดยลักลอบขนยาเสพติดด้วย การซุกซ่อนในกระเป๋าสัมภาระ และ ผ่านช่องตรวจสีเขียว (ไม่มีสิ่งของต้อง สำแดง) ต่อศุลกากรอินเดีย
สกลญ. ณ เมืองกัลกัตตา	พื้นที่กงสุลของ สกลญ.	ยาเสพติดภาพรวม = 4 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 4 คน) คดีที่ 1: หญิงไทยอายุ 42 ปี ลักลอบนำเข้ากัญชาจำนวน 5 กก. โดยเที่ยวบินตรงเส้นทาง กรุงเทพฯ-กัลกัตตา ถูกจับกุมเมื่อ 21 ก.ย. 2567 ปัจจุบันได้รับการประกันตัว	การลักลอบขนส่งยาเสพติดจากไทย โดยเฉพาะกัญชา ไปยังอินเดียเพิ่มขึ้น อย่างชัดเจน

ผู้รายงาน	ประเทศ/เขต อาณาในรายงาน	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)	ข้อสังเกต
		คดีที่ 2: หญิงไทยอายุ 27 ปี ลักลอบนำเข้ากัญชาจำนวน 8 กก. และยางกัญชาจำนวน 1 กก. โดย เดินทางโดยเที่ยวบินตรง กรุงเทพฯ-คยา ถูกจับกุมเมื่อ 7 ม.ค. 2568 ปัจจุบัน ถูกส่งตัวไป ฝากขังระหว่างกระบวนการ พิจารณาคดี คดีที่ 3: หญิงไทยอายุ 27 ปี จำนวน 2 ราย ลักลอบนำเข้า กัญชา 35 กก. เดินทางโดย เที่ยวบินกรุงเทพฯ-กัลกัตตา ถูกจับกุมเมื่อ 2 พ.ค. 2568 ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินคดี ทั้งนี้ ทั้ง 3 คดีคนไทยดังกล่าว ซ่อนกัญชาในกระเป๋าสัมภาระ	
สอท. ณ กรุงโซล	เกาหลีใต้	ยาเสพติดภาพรวม = 894 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 28 คน)	ปี 2567 ลักลอบนำเข้า/ค้าขาย/เสพ กัญชา 18 คน และ ปี 2568 ลักลอบ นำเข้า/ค้าขาย/เสพกัญชา 10 คน
สอท. ณ กรุงโตเกียว	ญี่ปุ่น	ยาเสพติดภาพรวม = 49 คน (สถิติเฉพาะกัญชาไม่ทราบตัวเลข)	- การขนส่งยาเสพติดทางไปรษณีย์ จากไทย ซึ่งโดยมากผู้ส่งมักเป็นผู้ที่มี สถานะพำนักในญี่ปุ่น เช่น ผู้มีคู่สมรส ชาวญี่ปุ่นหรือผู้ฝึกงาน และมักส่งยา เสพติดประเภทต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงกัญชา ซึ่งเมื่อศาลการญี่ปุ่นสังเกตพบความ ผิดปกติ จึงประสานตำรวจญี่ปุ่นทำ การจับกุม ทั้งนี้ ยังพบกรณีคนไทยให้ การต่อตำรวจญี่ปุ่นว่า ส่งยาเสพติด เพื่อนำมาขายต่อให้กับคนไทยในญี่ปุ่น ด้วย - เมื่อปี 2566 มีแม่ครัวคนไทย 1 ราย พำนักที่ญี่ปุ่น โดยญาติเจ้าของร้านได้ ฝากเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของกัญชา

ผู้รายงาน	ประเทศ/เขต อาณาในรายงาน	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)	ข้อสังเกต
			มาให้เจ้าของร้าน - หลังจากไทยมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกัญชา พบกรณีคนไทยลักลอบนำเข้ากัญชาในลักษณะต่างๆ อาทิ บรรจุในถุงซิปล็อคเพื่อใช้ส่วนตัว หรือน้ำมันกัญชาบรรจุในกระป๋องผลไม้ในปริมาณมาก ซึ่งสื่อเจตนาว่าเป็นการลักลอบนำเข้าเพื่อการค้า - พบกรณีผู้ที่มีสถานะพำนักที่ญี่ปุ่นลักลอบนำอาหารเสริมที่มีส่วนผสมของกัญชาเพื่อบริโภค ซึ่งกล่าวว่าได้รับข้อมูลมาจากญาติว่ามีขายกันอย่างแพร่หลายและเป็นสิ่งไม่ผิดกฎหมายในไทย จึงนำเข้าญี่ปุ่นโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์และไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดควบคุมกัญชาของญี่ปุ่น
ภูมิภาคตะวันออกกลาง			
สอท. ณ กรุงโดฮา	กาตาร์	ยาเสพติดภาพรวม = 6 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 6 คน)	- ปี 2567 เป็นครั้งแรกที่ สอท. ได้รับแจ้งจากฝ่ายกาตาร์เกี่ยวกับกรณีคนไทยถูกจับกุมตัวข้อหาเกี่ยวข้องกับการลักลอบนำเข้ากัญชา โดยพบในรูปแบบการกระทำผิด ดังนี้ 1) การได้รับว่าจ้างให้นำกระเป๋าสัมภาระมายังกาตาร์จากคนรู้จัก/บุคคลที่ติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์ โดยนักรับมอบกระเป๋ามาจากบุคคลดังกล่าวที่สนามบินสุวรรณภูมิ 2) การได้รับว่าจ้างให้รับพัสดุทางไปรษณีย์จากไทย - ทำอากาศยาน Hamad International Airport ได้เพิ่มมาตรการสุนัขดมกลิ่นยาเสพติดกับ

ผู้รายงาน	ประเทศ/เขต อาณาในรายงาน	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)	ข้อสังเกต
			กระเป๋าสัมภาระทุกใบของทุกเที่ยวบิน ที่มาจากไทย
สอท. ณ กรุงมัสกัต	โอมาน	ยาเสพติดภาพรวม = 3 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 3 คน) 1) คดีที่ 1: ชายไทย 1 รายถูก ตำรวจโอมานจับกุมที่สนามบิน นานาชาติกรุงมัสกัตเมื่อ 13 มี.ค. 2568 และถูกดำเนินคดีในข้อหา ลักลอบนำกัญชาเข้าโอมาน 2) คดีที่ 2: ชายไทย 1 รายและ หญิงไทย 1 ราย ถูกตำรวจโอมาน จับกุมที่สนามบินนานาชาติ กรุงมัสกัตเมื่อ 21 เม.ย. 2568 และถูกดำเนินคดีในข้อหาลักลอบ นำเข้ากัญชาและยาไอซ์เข้าโอมาน	วิธีการลักลอบคือ ทำการห่อยาเสพติด ด้วยซองขนมต่าง ๆ อาทิ ขนมคุกกี้ ขนมมันฝรั่งทอดกรอบ และแอบไว้ใน กระเป๋าเดินทางพร้อมกับนำเสื้อผ้ามา วางทับไว้ และใช้เส้นทางการลักลอบ ผ่านสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ
สอท. ณ กรุงมานามา	บาห์เรน	ยาเสพติดภาพรวม = 5 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 5 คน)	- ส่วนใหญ่เป็นการรับ ‘หิ้วของ’ จาก ผู้อื่น และทั้งหมดเป็นประเภทกัญชา หรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา/ กัญชง อาทิ CBD oil ซึ่งยังผิด กฎหมายท้องถิ่นของบาห์เรน - มีกรณีบุคคลสัญชาติฟิลิปปินส์ที่ถูก จับจากการลักลอบกัญชาจากไทยมา ทางไปรษณีย์จำนวน 1 ราย
ภูมิภาคยุโรป			
สอท. ณ กรุงเบิร์น	สวิตเซอร์แลนด์	ยาเสพติดภาพรวม = 24 คน ในปี 2567 (สถิติเฉพาะกัญชาไม่ทราบ ตัวเลข)	สำนักงานศุลกากรและการป้องกัน ชายแดนสวิสมีข้อสังเกตว่า ในช่วง หลายปีนี้มีผู้ลักลอบขนยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือชาวต่างชาติ เดินทางจากกรุงเทพฯ มายัง สนามบินซูริก โดยมักขนกัญชา ในกระเป๋าเดินทาง
สอท. ณ กรุงเบอร์ลิน	เยอรมนี	ยาเสพติดภาพรวม = 8 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 3 คน)	สำนักงานตำรวจสอบสวนกลางแห่ง เยอรมนีมีข้อสังเกตว่า ตั้งแต่ปี 2567

ผู้รายงาน	ประเทศ/เขต อาณาในรายงาน	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)	ข้อสังเกต
			มีการตรวจยึดกัญชาในกระเป๋าสัมภาระของผู้โดยสารที่เดินทางโดยเครื่องบินจากประเทศมาเลเซียเยอรมนี และประเทศอื่น ๆ ในยุโรปเพิ่มมากขึ้น
สอท. ณ กรุงบรัสเซลส์	เบลเยียม	ยาเสพติดภาพรวม = 1 คน (สถิติเฉพาะกัญชาไม่ทราบตัวเลข)	- ปัญหาการลักลอบนำออกกัญชาจากประเทศไปยังต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่ถือสัญชาติของประเทศปลายทาง (มิใช่คนไทย) ด้วยโดยประเทศปลายทางที่มีการลักลอบนำเข้ากัญชาสูงสุด ได้แก่ สหราชอาณาจักรและประเทศในกลุ่มอียู โดยส่วนใหญ่เป็นการลักลอบข่อดอกกัญชา ซึ่งมีการชุกซ่อนอยู่ในกระเป๋าดินทางส่วน ผ่านสนามบินและส่งทางไปรษณีย์ และทางเรือ ในกรณีของเบลเยียมมีการตรวจยึดกัญชาลักลอบทางไปรษณีย์ระหว่าง 2567- เม.ย. 2568 จำนวน 4 กรณี ปริมาณรวม 9 กก. โดยไม่สามารถระบุผู้กระทำความผิดได้ - ในเดือน พ.ค. 2568 ศุลกากรเบลเยียม โดยการประสานงานการข่าวกับศุลกากรไทย จับกุมกัญชาลักลอบนำเข้าทางอากาศ (air cargo) จำนวนกว่า 970 กก. - มีกรณีชาวมาเลเซียถูกจับกุมที่ทำอากาศยานกรุงบรัสเซลส์ในการลักลอบนำเข้ากัญชา โดยบรรจุอยู่ในกระเป๋าดินทาง ซึ่งกัญชาดังกล่าวเป็นกัญชาจากไทยที่มีคุณภาพดีและมีต้นทุนต่ำเมื่อเทียบกับราคากัญชาที่สามารถซื้อได้ในภูมิภาคยุโรป

ผู้รายงาน	ประเทศ/เขต อาณาในรายงาน	จำนวนผู้ถูกต้องโทษยาเสพติด (โดยเฉพาะกัญชา)	ข้อสังเกต
			- แม้การนำเข้า ผลิตรหรือขนส่งกัญชา ถือเป็นความผิดทางอาญาในเบลเยียม แต่สภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำ ค่อนข้างดี จึงทำให้ความเกรงกลัว ต่อการถูกจับได้ไม่มากนัก
สอท. ณ กรุงเทพมหานคร	ตุรกี	ยาเสพติดภาพรวม = 10 คน (สถิติเฉพาะกัญชา 9 คน)	- น้าหนักกัญชาที่ทำเข้ามามีตั้งแต่ 2- 50 กก. - ทุกรายลักลอบขนกัญชาทาง เครื่องบิน บางรายขนจากประเทศไทย โดยตรง บางรายขนเข้ามาจากการ เดินทางไปประเทศที่ 2 ในทวีป แอฟริกาก่อนที่เดินทางเข้ามาในตุรกี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวชนมวิวัฒน์ จ่างตระกูล
ประวัติการศึกษา	- ปริญญาตรี Management, London School of Economics สหราชอาณาจักร - ปริญญาโท International Political Economy, University of Birmingham สหราชอาณาจักร
ประวัติการทำงาน	เริ่มรับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศเมื่อปี 2547 และได้เคยทำงานที่กรม/สำนัก ดังนี้ กรมอาเซียน กรมองค์การระหว่างประเทศ คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก สำนักนโยบายและแผน สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก
ตำแหน่งปัจจุบัน	หัวหน้าฝ่ายความมั่นคงของมนุษย์ กองการสังคม กรมองค์การระหว่างประเทศ